5.Yıl

elegest®

ISSN: 2792-0992 e-ISSN: 2792-0380

"Bilimin evreninde gezinti/ Journey through the universe of science"

Volume | Cilt: 5 Issue | Sayı: 2 Year | Yıl: 2025

September | Eylül

Research Article | **Araştırma Makalesi**

Geri göndermeme ilkesi kapsamında yabancının sağlık hizmetine erişemeyeceği ülkeye gönderilmemesi: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin Paposhvili / Belçika kararı (41738/10) incelemesi| Non-refoulement and the prohibition of removal to a country where a foreigner cannot access medical treatment: an analysis of the European Court of Human Rights Judgment in Paposhvili / Belgium (Application no. 41738/10)

PİŞKİNPAŞA KÖKLÜ, Cansu (Avukat, Doktorant) İstanbul Kültür Üniversitesi

Research Article | **Araştırma Makalesi**

Sessiz Kral: The King's Speech Filmi Üzerinden Johari Penceresi Okuması | The Silent King: A Johari Window Reading on the Film The King's Speech

Yavuz Sezer OĞUZHAN (Doç. Dr.) Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

Research Article | **Araştırma Makalesi**

Rusya Ukrayna Savaşı ile Oluşan Tahıl Krizi ve Türkiye'nin Üstlendiği Rol | The Grain Crisis Caused by the Russia-Ukraine War and the Role of Turkey

Fatih ÇELİK (Dr. Öğr. Üyesi) Erciyes Üniversitesi
Gökhan EĞİ (Yüksek Lisans Öğrencisi) Erciyes Üniversitesi

● Volume | Cilt: 5 ● Issue | Sayı: 2 ●September | Eylül 2025

Publisher
Kenan Güllü

Yayıncı
Kenan Güllü

Scope
Social Sciences (tourism, business, economics, communication, international relations, political science and public administration, law, history, literature, sociology and culture)

Kapsam
Sosyal Bilimler (turizm, işletme, iktisat, iletişim, uluslararası ilişkiler, siyaset bilimi ve kamu yönetimi, hukuk, tarih, edebiyat, sosyoloji ve kültür)

Period
Elegest Elegeş is a peer-reviewed academic journal published biannually.

Periyot
Yılda iki kez yayımlanan hakemli akademik bir dergidir.

Publish Language
Turkish, English, German, French and Russian

Yayın Dili
Türkçe, İngilizce, Almanca, Fransızca ve Rusça

Publication Type
Online

Yayın Türü
Elektronik

Journal Policy
The journal uses the model of double anonymized peer review, which has the duty of at least two reviewers.

Dergi Politikası
En az iki hakemin görev aldığı çift taraflı kör hakemlik sistemini kullanır.

Open Access – CC-BY-NC. The identities of reviewers are hidden and not published.

Açık Erişim – CC-BY-NC lisansı. Hakem kimlikleri gizli tutulur ve yayımlanmaz.

Authors retain the copyright of their work.

Yazarlar, çalışmalarının telif hakkına sahiptirler.

The journal adopts the APA Style.

APA Atıf sistemini benimser.

The legal responsibility of the articles belongs to the authors.

Yazıların hukuki sorumluluğu yazarlarına aittir.

Publisher covers all expenses of the the journal.

Derginin tüm giderleri yayıncı tarafından karşılanır.

No fee is charged from the authors under any name.

Hiçbir ad altında yazarlardan ücret talep edilmez.

No fee is paid to the journal authors whose articles are published.

Dergide makalesi yayınlanan yazarlara da herhangi bir ücret ödenmez.

Previous Title
Turistika
Formerly known as: Vol:1 Issue:1 (2021)-Vol:3 Issue:2 (2023) Former **ISSN:**2792-0992 **e-ISSN:**2792-0380

Derginin Eski Adı
Turistika
Yayımlanan Sayılar: Cilt:1 Sayı:1 (2021)-Cilt:3 Sayı:2 (2023) Önceki **ISSN:**2792-0992 **e-ISSN:**2792-0380

Contact
Web: http://elegest.com
E-mail: journal.elegest@gmail.com

İletişim
Web: http://elegest.com
E-mail: journal.elegest@gmail.com

INDEXES | DİZİNLER

Owner | Sahibi
Prof. Dr. Kenan GÜLLÜ, Erciyes Üniversitesi, kgullu@erciyes.edu.tr

Responsible Manager | Yazı İşleri Müdürü
Prof. Dr. Kenan GÜLLÜ, Erciyes Üniversitesi, kgullu@erciyes.edu.tr

Editor in Chief | Baş Editor
Prof. Dr. M. Şükrü AKDOĞAN, akdogans@erciyes.edu.tr

Editor | Editör
Doç. Dr. M. Gökhan YÜCEL, Erciyes Üniversitesi, agyucel@erciyes.edu.tr
Dr. Öğr. Üyesi. Fırat KARAGÜLLE, İstanbul Üniversitesi, firat.karagulle@istanbul.edu.tr

Assistant Editor | Editör Yardımcısı
Dr. Öğr. Gör. Didem AŞAR, Kapadokya Üniversitesi, didem.asar@kapadokya.edu.tr

Layout Editor | Mizanpaj Editörü
Dr. Arş. Gör. Mustafa YILMAZ, Erciyes Üniversitesi, mustafa.yilmaz@erciyes.edu.tr

Section Editors | Alan Editörleri

Tourism | Turizm
Prof. Dr. Şevki ULAMA, Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, ulema@subu.edu.tr
Business | İşletme
Doç. Dr. Ramazan KURTOĞLU, Bozok Üniversitesi, r.kurtoglu@bozok.edu.tr
Economics | İktisat
Doç. Dr. Ali Gökhan YÜCEL, Erciyes Üniversitesi, agyucel@erciyes.edu.tr
Communication | İletişim
Prof. Dr. Emel TANYERİ MAZICI, Erciyes Üniversitesi, etanyeri@erciyes.edu.tr
Political Science and Public Administration | Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi
Prof. Dr. Engin SELÇUK, İstanbul Üniversitesi, engin.selcuk@istanbul.edu.tr
History | Tarih
Prof. Dr. Hakan KARAGÖZ, Isparta Süleyman Demirel Üniversitesi, hakankaragoz@sdu.edu.tr
International Relations | Uluslararası İlişkiler
Dr. Öğr. Üyesi Derya SÜRMELİOĞLU PARLAR, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, deryasurmelioglu@nevsehir.edu.tr
Sociology | Sosyoloji
Dr. Öğr. Üyesi Ali SAYGILI, İstanbul Beykent Üniversitesi, alis@beykent.edu.tr
Law | Hukuk
Dr. Öğr. Üyesi Mustafa UYANIK, Erciyes Üniversitesi, muyanik@erciyes.edu.tr
Literature | Edebiyat
Öğr. Gör. Süleyman AYDIN, Erciyes Üniversitesi, aydins@erciyes.edu.tr
Culture | Kültür
Prof. Dr. Ali SELÇUK, Erciyes Üniversitesi, aliselcuk@erciyes.edu.tr

Language Editors | Dil Editörleri

Turkish | Türkçe
Doç. Dr. Halil İbrahim ÜNSER, Kapadokya Üniversitesi, halil.unser@kapadokya.edu.tr
English | İngilizce
Öğr. Gör. Göktuğ YÜCEL, Erciyes Üniversitesi, agyucel@erciyes.edu.tr
French | Fransızca
Prof. Dr. Ramazan ADIBELLİ, Erciyes Üniversitesi, adibelli@erciyes.edu.tr

German | Almanca
Öğr. Gör. Ziya ASLAN, Erciyes Üniversitesi, ziyaslan@erciyes.edu.tr
Russian | Rusça
Öğr. Gör. Aysel SARIKAYA, Erciyes Üniversitesi, ayselsarikaya@erciyes.edu.tr

Editorial Board | Editör Kurulu

Prof. Dr. Mahir NAKİP, Çankaya Üniversitesi, mnakip@cankaya.edu.tr
Prof. Dr. Hüseyin BAĞCI, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, bagci@metu.edu.tr
Prof. Dr. Ahmet KAVAS, İstanbul Medeniyet Üniversitesi, ahmet.kavas@medeniyet.edu.tr
Prof. Dr. Babak TAHERI, Texas A&M University, babak.taheri@ag.tamu.edu
Prof. Dr. A. Asuman AKDOĞAN, Erciyes Üniversitesi, akdogana@erciyes.edu.tr
Prof. Dr. Nejat DOĞAN, Anadolu Üniversitesi, nejatdogan@anadolu.edu.tr
Prof. Dr. Şaban NAZLIOĞLU, Pamukkale Üniversitesi, snazlioglu@pau.edu.tr
Prof. Dr. Ali DERAN, Tarsus Üniversitesi, alideran@tarsus.edu.tr
Prof. Dr. Kahraman ÇATI, İnönü Üniversitesi, kahraman.cati@inonu.edu.tr

Advisory Board | Danışma Kurulu

Prof. Dr. Faruk ANDAÇ, Çağ Üniversitesi, farukandac@cag.edu.tr
Prof. Dr. Fikri KULAKOĞLU, Ankara Üniversitesi, kulakoglu@ankara.edu.tr
Prof. Dr. Mehmet ÖCAL, Erciyes Üniversitesi, m-oecal@erciyes.edu.tr
Prof. Dr. Onur GÖZBAŞI, Nuh Naci Yazgan Üniversitesi, ogozbasi@nny.edu.tr
Prof. Dr. Mustafa KOÇER, Erciyes Üniversitesi, mkacur@erciyes.edu.tr
Prof. Dr. Abdulvahap BAYDAŞ, Düzce Üniversitesi, abdulvahapbaydas@duzce.edu.tr
Prof. Dr. Suzan ÇOBAN, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, suzan@nevsehir.edu.tr
Prof. Dr. Hikmet ULUSAN, Bozok Üniversitesi, hikmet.ulusan@bozok.edu.tr
Prof. Dr. Mustafa Halid KARAARSLAN, Karabük Üniversitesi, mustafahk@karabuk.edu.tr
Prof. Dr. Murat TOKSARI, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, mtoksari@cumhuriyet.edu.tr
Prof. Dr. Leyla LEBLEBİCİ KOÇER, Erciyes Üniversitesi, lkacur@erciyes.edu.tr
Doç. Dr. Onur ÇELİK, Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi, ocelik@atu.edu.tr
Doç. Dr. Esra KAHYA ÖZYİRMİDOKUZ, Erciyes Üniversitesi, esrakahya@erciyes.edu.tr
Doç. Dr. Mustafa BOSTANCI, Sakarya Üniversitesi, mbostanci@sakarya.edu.tr
Dr. Öğr. Üyesi Cihat KÖKSAL, İstanbul Ticaret Üniversitesi, ckoksal@ticaret.edu.tr
Dr. Öğr. Üyesi Mehmet KARA, Bozok Üniversitesi, mehmet.kara@bozok.edu.tr
Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Ali PAYLAN, Bilecik Üniversitesi, mehmetali.paylan@bilecik.edu.tr

Reviewer Board | Hakem Kurulu

Prof. Dr. Mustafa ÜNAL, Erciyes Üniversitesi, munal@erciyes.edu.tr
Prof. Dr. Abdulvahap BAYDAŞ, Düzce Üniversitesi, abdulvahapbaydas@duzce.edu.tr
Prof. Dr. Hakan Vahit ERKUTLU, Nevşehir Üniversitesi, erkutlu@nesehir.edu.tr
Prof. Dr. Mustafa KOÇER, Erciyes Üniversitesi, mkacur@erciyes.edu.tr
Prof. Dr. Suzan ÇOBAN, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, suzan@nevsehir.edu.tr
Prof. Dr. Mehmet ÖCAL, Erciyes Üniversitesi, m-oecal@erciyes.edu.tr
Prof. Dr. Hikmet ULUSAN, Bozok Üniversitesi, hikmet.ulusan@bozok.edu.tr
Prof. Dr. Aslı GÖNENÇ, İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi, ayapar@istanbul.edu.tr
Prof. Dr. Leyla LEBLEBİCİ KOÇER, Erciyes Üniversitesi, lkacur@erciyes.edu.tr
Prof. Dr. Murat TOKSARI, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, mtoksari@cumhuriyet.edu.tr
Prof. Dr. Mustafa Halid KARAARSLAN, Karabük Üniversitesi, mustafahk@karabuk.edu.tr
Doç. Dr. Ramazan KURTOĞLU, Yozgat Bozok Üniversitesi, r.kurtoglu@bozok.edu.tr
Doç. Dr. Onur Çelik, Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi, ocelik@atu.edu.tr
Doç. Dr. Ahmet Faruk ÇEÇEN, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, ahmetfarukcecen1@gmail.com
Doç. Dr. Emrah ARĞIN, Turgut Özal Üniversitesi, emrahargin@hotmail.com
Doç. Dr. Kumru YALÇINKAYA, Erciyes Üniversitesi, kumruuyar@erciyes.edu.tr
Doç. Dr. Esra KAHYA ÖZYİRMİDOKUZ, Erciyes Üniversitesi, esrakahya@erciyes.edu.tr
Doç. Dr. Neşe ACAR, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, neseacar@nevsehir.edu.tr
Doç. Dr. Nazife Özge BEŞER, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, nokilic@agri.edu.tr
Doç. Dr. Mustafa BOSTANCI, Sakarya Üniversitesi, mbostanci@sakarya.edu.tr
Doç. Dr. Ahmet KAYAOĞLU, Mardin Artuklu Üniversitesi, ahmetkayaoglu@artuklu.edu.tr

Doç. Dr. Duygu EREN, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, deren@nevsehir.edu.tr
Doç. Dr. Mehmet UMUR, Erciyes Üniversitesi, umur@erciyes.edu.tr
Dr. Öğr. Üyesi Cihat KÖKSAL, İstanbul Ticaret Üniversitesi, ckoksal@ticaret.edu.tr
Dr. Öğr. Üyesi Mehmet KARA, Bozok Üniversitesi, mehmet.kara@bozok.edu.tr
Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Ali PAYLAN, Bilecik Üniversitesi, mehmetali.paylan@bilecik.edu.tr
Dr. Öğr. Üyesi Murat ÖDEMİŞ, Gümüşhane Üniversitesi, mrodemis@gmail.com

Writing Rules | Yazım Kuralları

Dergimize göndereceğiniz çalışmanızı aşağıdaki Mizanpaja (www.elegest.com /yazim_kurallari.html) uygun olarak hazırlayarak kolayca düzenleyebilirsiniz. Bununla birlikte, Dergi Yazım Kurallarını takip ederek ve düzenlemeleri yaparak da çalışmanızı dergimize gönderebilirsiniz. / You can easily arrange your work to be sent to our journal by preparing it in accordance with the Layout below (www.elegest.com /yazim_kurallari.html). In addition, you can submit your work to our journal by following the Journal Writing Rules and making the arrangements.

1. Elegest Elegeş, uluslararası hakemli bir dergi olup Mart ve Eylül aylarında olmak üzere yılda 2 sayı olarak yayımlanır. Ayrıca, Editör Kurulu'nun kararı doğrultusunda rutin sayılar haricinde özel sayılar ve/veya ek sayılar yayımlanabilir. Elegest Elegeş is an internationally refereed journal and is published twice a year, in March and September. In addition, special issues and/or additional issues may be published in addition to routine issues, in accordance with the decision of the Editorial Board.

2. Elegest Elegeş'de, yayımlanan makaleler içerikler lisans koşulları altında yayımlamak şartıyla paylaşılabilir, kopyalanabilir, gayri-ticari olarak çoğaltıp dağıtabilir, ancak içeriğini değiştirilemez. Yazılardan doğabilecek herhangi bir yasal sorumluluk yazarlarına aittir. In Elegest Elegeş, published articles can be shared, copied, reproduced and distributed non-commercially, provided that they are published under license conditions, but their content cannot be changed. Any legal responsibility that may arise from the articles belongs to the authors.

3. Yayınlanmak üzere gönderilen yazılar daha önce herhangi bir şekilde yayınlanmamış ya da yayınlanmak üzere gönderilmemiş orijinal çalışmalar olmalıdır. Yazarların, imzalı dilekçelerine yazılarının daha önce herhangi bir şekilde yayınlanmamış ya da yayınlanmak üzere gönderilmemiş orijinal bir çalışma olduğu konusunda "**Telif Hakkı Devir Formu**" (www.elegest.com/form_telif_hakki_devir.docx) formunu doldurmaları gerekmektedir. Telif Hakkı Sözleşmesini makale başvurusunda eklemeyen yazarların çalışmaları değerlendirme sürecine alınmamaktadır. Articles submitted for publication must be original works that have not been published or sent for publication before. Authors must fill out the "Copyright Transfer Form" (www.elegest.com/form_telif_hakki_devir.docx) in their signed petitions, stating that their articles are original works that have not been published or sent for publication before. The works of authors who do not include the Copyright Agreement in their article application will not be considered for evaluation.

4. Dergimizde Türkçe, İngilizce, Almanca, Fransızca ve Rusça dillerinden herhangi birinde yazılmış makaleler yayımlanır. Makalelerde hem Türkçe hem İngilizce başlık bulunmalıdır. Başlıklar sonrasında en çok 100 kelimeden oluşan Türkçe ve İngilizce özet; en az 3 en fazla 5 adet "anahtar kavramlar" (keywords) bulunmalıdır. Makale başlıkları 20 kelimeyi, ve makalelerin tamamı ise tablo, şekil ve kaynakça dahil olmak üzere toplam 30 sayfayı aşmamalıdır. Our journal publishes articles written in any of the languages Turkish, English, German, French and Russian. Articles must have both Turkish and English titles. After the titles, there must be Turkish and English abstracts of maximum 100 words; minimum 3 and maximum 5 "key concepts". Article titles must not exceed 20 words, and the total length of the articles must not exceed 30 pages, including tables, figures and references.

5. Dergi'ye gönderilen makalelerin içerisinde hiçbir yerde yazar(lar)ın kimlik bilgileri doğrudan veya dolaylı olarak geçmemelidir. Çalışmanın tezden üretilmesi, proje destekli olması, kongrede sunulması gibi bilgiler - makale kabul edildiği takdirde- hakem süreci tamamlandıktan sonra editörlük tarafından eklenecektir. Makale başvurusu esnasında "Teşekkür" kısmında veya "Editöre Not" kısmında bu bilgilere yer verilebilir. The identity information of the author(s) should not be directly or indirectly mentioned anywhere in the articles submitted to the journal. Information such as whether the study was produced from a thesis, supported by a project, or presented at a congress will be added by the editorial office after the referee process is completed - if the article is accepted. This information can be included in the "Acknowledgements" section or "Note to the Editor" section during the article submission.

6. Değerlendirmek üzere gönderilen makaleler ön kontrol sürecinde yazım kurallarına uygunluk ve benzerlik kontrolünün ardından değerlendirilmek üzere en az iki hakeme gönderilir. Editör/Alan Editörü gerekli gördüğünde makale üçüncü bir hakeme de gönderilir. Makalelerin yayına kabul edilebilmeleri için en az iki hakemin olumlu görüşü gereklidir. Articles sent for evaluation are sent to at least two referees for evaluation after checking the conformity and similarity of the writing rules during the pre-control process. If the Editor/Field Editor deems it necessary, the article is sent to a third referee. In order for articles to be accepted for publication, a positive opinion from at least two referees is required.

7. İmla ve noktalama açısından, makalenin ya da konunun zorunlu olduğu durumlar dışında Türk Dil Kurumu imla kılavuzu esas alınmalıdır. In terms of spelling and punctuation, the Turkish Language Association spelling guide should be taken as basis, except in cases where the article or subject is mandatory.

8. Kaynaklara yapılan atıflar, metnin içinde parantez içerisinde APA 7 referans sistemine göre yapılmalıdır. Metin içerisinde açıklanmak istenen kimi hususlarla ilgili açıklamalar sayfa altı dipnotu şeklinde belirtilebilir ve bu türden dipnotların sayısal olarak birbirini izlemesi gerekmektedir. Yazılarda sayfa numarası, üst bilgi ve alt bilgi gibi ayrıntılara yer verilmemelidir. References to sources should be made within the text in parentheses according to the APA 7 referencing system. Explanations regarding certain issues to be explained in the text can be stated as footnotes at the bottom of the page, and such footnotes should follow each other numerically. Details such as page numbers, headers and footers should not be included in the text.

9. Makalelerdeki tablo, şekil ve denklemlere sıra numarası verilmeli, tablo ve şekillere ait kaynaklar tablonun hemen altına yazılmalıdır. Tables, figures and equations in articles should be numbered sequentially, and the sources of the tables and figures should be written immediately below the table.

10. Yararlanılan kaynaklar sonucun devamında sola hizalanmış "Kaynakça" başlığı altında verilmelidir. The sources used should be given under the heading "References", aligned left, following the conclusion.

11. Gönderilen makaleler Microsoft WORD 2010 veya daha üst bir versiyonda yazılmalı ve belirtilen kurallara göre düzenlenmelidir. Submitted articles must be written in Microsoft WORD 2010 or higher and edited according to the specified rules.

12. Dergimizde APA (American Psychological Association) 7. Sürüm referans sistemine geçilmiştir. Gönderilecek olan makalelerin APA 7. Sürüm temel kaynak gösterme kuralları dikkate alınarak düzenlenmiş olması gerekmektedir. APA haricinde referans sistemi kullanılan veya tam olarak APA sistemine göre düzenlenmemiş makaleler değerlendirme sürecine alınmadan yazara iade edilecektir. Our journal has adopted the APA (American Psychological Association) 7th Edition referencing system. Articles to be submitted must be arranged in accordance with the APA 7th Edition basic referencing rules. Articles that use a referencing system other than APA or that are not arranged in full accordance with the APA system will be returned to the author without being evaluated.

Makalenizi yazarken Mendeley, Endnote, Zotero gibi referans programlarını kullanmanız durumunda referans sistemini APA 7 olarak seçmeniz halinde söz konusu kuralların tamamı eksiksiz ve hatasız olarak gerçekleşecektir. If you use reference programs such as Mendeley, Endnote, Zotero while writing your article and select APA 7 as the referencing system, all of the rules in question will be fulfilled completely and without errors.

CONTENTS | İÇİNDEKİLER

Paper Tittle | Makale Başlığı — **Page | Sayfa**

84-98

❶ Research Article | **Araştırma Makalesi**

Geri göndermeme ilkesi kapsamında yabancının sağlık hizmetine erişemeyeceği ülkeye gönderilmemesi: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin Paposhvili / Belçika kararı (41738/10) incelemesi | Non-refoulement and the prohibition of removal to a country where a foreigner cannot access medical treatment: an analysis of the European Court of Human Rights Judgment in Paposhvili / Belgium (Application no. 41738/10)

Cansu PİŞKİNPAŞA KÖKLÜ (Avukat, Doktora Öğrencisi)
İstanbul Kültür Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul, Türkiye.

❷ Research Article | **Araştırma Makalesi**

Sessiz Kral: The King's Speech Filmi Üzerinden Johari Penceresi Okuması | The Silent King: A Johari Window Reading on the Film The King's Speech — 99-112

Yavuz Sezer OĞUZHAN (Doç. Dr.)
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Gelibolu Piri Reis Meslek Yüksekokulu, Çanakkale, Türkiye.

❸ Research Article | **Araştırma Makalesi**

Rusya Ukrayna Savaşı ile Oluşan Tahıl Krizi ve Türkiye'nin Üstlendiği Rol | The Grain Crisis Caused by the Russia-Ukraine War and the Role of Türkiye — 113-123

Fatih ÇELİK (Dr. Öğr. Üyesi)
Erciyes Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Kayseri, Türkiye.

Gökhan EĞİ (Yüksek Lisans Öğrencisi)
Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri, Türkiye.

Dear Scientists, | Değerli Bilim İnsanları,

Elegest Elegeş is five years old. We are happy to publish the first issue of the fifth volume of our journal and share it with you.

As Elegest Elegeş, we aim to create a scientific platform where scientists working in the field of Social Sciences share their knowledge, experience, evaluations, opinions and suggestions, and to contribute to the accumulation of knowledge in social sciences by publishing scientific studies such as articles, book reviews, translations and compilations that make original contributions to the literature in the specified fields of social sciences within the framework of scientific ethics.

Elegest Elegeş is an international and refereed journal that includes scientific studies in different disciplines of Social Sciences. Our journal is published twice a year, in March and September. Our efforts continue for Elegest Elegeş to be scanned in more international indexes and to increase its recognition in international environments. Starting with this issue, our journal is also indexed in **Index Copernicus.** Our published articles are also assigned a **DOI number**.

We congratulate and thank our authors who contributed to this issue of Elegest Elegeş with their valuable works.

There were five articles in this issue of Elegest Elegeş. As in this issue, we will continue to bring together the valuable works of our valuable scientists with you, our valued readers, in our future issues.

We would like to thank the editorial staff of the magazine who contributed to the preparation of this issue of Elegest Elegeş for publication, our valued friends who contributed to the emergence of Elegest Elegeş with their criticisms and suggestions from its design to its content, our valued writers and you, our valued readers.

With our wishes for health and happiness.

Elegest Elegeş beş yaşında. Dergimizin beşinci cildinin birinci sayısını yayımlamanın ve sizlerle paylaşmanın mutluluğunu yaşıyoruz.

Elegest Elegeş olarak, Sosyal Bilimler alanında çalışma yapan bilim insanlarının bilgi, deneyim, değerlendirme, görüş ve önerilerini paylaştıkları bilimsel bir platform oluşturmayı ve sosyal bilimlerin belirlenen alanlarında, literatüre özgün katkılar yapan makale, kitap kritiği, çeviri, derleme gibi bilimsel çalışmaları bilimsel etik çerçevesinde yayımlayarak sosyal bilimlerde bilgi birikimine katkıda bulunmayı amaçlamaktayız.

Elegest Elegeş, Sosyal Bilimlerin farklı disiplinlerinde bilimsel çalışmalara yer veren uluslararası ve hakemli bir dergidir. Dergimiz, Mart ve Eylül aylarında olmak üzere yılda iki defa yayımlanmaktadır. Elegest Elegeş'in, daha çok uluslararası indekslerde taranması ve uluslararası ortamlarda tanınırlığının artması için çabalarımız devam etmektedir. Dergimiz bu sayıdan itibaren **Index Copernicus**'ta da taranmaya başlamıştır. Aynı zamanda yayınlanan makalelerimizde **DOI numarası** verilmektedir.

Elegest Elegeş'in bu sayısına, çok değerli çalışmalarıyla katkı veren yazarlarımızı tebrik ediyor, teşekkürlerimizi sunuyoruz.

Elegest Elegeş'in bu sayısında, beş adet makale yer aldı. Bu sayıda olduğu gibi bundan sonraki sayılarımızda da değerli bilim insanlarımızın değerli çalışmalarını siz değerli okurlarımızla buluşturmaya devam edeceğiz.

Elegest Elegeş'in bu sayısının yayıma hazırlanmasında emeği geçen dergi yazı işlerine, tasarımından içeriğine kadar Elegest Elegeş'in ortaya çıkmasına eleştiri ve önerileriyle katkıda bulunan değerli dostlarımıza, değerli yazarlarımıza ve siz değerli okurlarımıza ayrı ayrı teşekkür ediyoruz.

Sağlık ve mutluluk dileklerimizle.

Editor in Chief | Baş Editör

Prof. Dr. M. Şükrü AKDOĞAN

Year | Yıl: 2025 ▪ **Volume** | Cilt: 5 ▪ **Issue** | Sayı: 2

ISSN: 2792-0992 **e- ISSN:** 2792-0380

Date Received | Geliş Tarihi : 10.06.2025
Date Accepted | Kabul Tarihi : 20.09.2025
Date Publicated | Yayım Tarihi : 30.09.2025

"Bilimin evreninde gezinti" / "Journey through the universe of the science"

DOI: https://doi.org/10.64360/eleg.v5i2.9
Research Article | **Araştırma Makalesi**

GERİ GÖNDERMEME İLKESİ KAPSAMINDA YABANCININ SAĞLIK HİZMETİNE ERİŞEMEYECEĞİ ÜLKEYE GÖNDERİLMEMESİ: AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ'NİN PAPOSHVILI / BELÇİKA KARARI (41738/10) İNCELEMESİ*

PİŞKİNPAŞA KÖKLÜ, Cansu (Avukat, Doktora Öğrencisi) İstanbul Kültür Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul, Türkiye.
E-mail: cansu.piskinpasa@icloud.com **ORCID:** https://orcid.org/0009-0004-2266-8092

Öz

I. ve II. Dünya Savaşı'ndan sonra, zorunlu olarak yerinden edilmiş mülteci ve sığınmacıların korunması gerektiği düşüncesi, geri göndermeme ilkesinin oluşmasına vesile olmuştur. İnsan hakları hukuku kapsamında, hâlihazırda ciddi bir hastalık sebebiyle tedavi görmekte olan bir yabancının gönderileceği ülkede tıbbi hizmete erişemeyecek olması, geri gönderileceği ülkeye seyahat sürecinde sağlık durumunun kötüleşmesi riskinin bulunması hâllerinde, geri göndermeme ilkesi kapsamında korunması gerekmektedir. Bu doğrultuda Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin Paposhvili / Belçika kararı, Mahkeme'nin yalnızca çok ciddi sağlık sorunlarında değil; geri gönderilmeleri durumunda sağlık durumu ciddi şekilde kötüleşecek yabancıları da koruyarak koruma alanını genişletmiştir. Bu kararla devletlere, yabancıyı sınır dışı etmeden önce sağlık durumu konusunda değerlendirme yapma ve hedef ülkedeki tedavi imkânlarını somut biçimde inceleme yükümlülüğü getirilmiştir Bu çalışmada söz konusu karar, geri göndermeme ilkesi ile yabancıların temel hak ve özgürlüklerinin korunmasına ilişkin ilkeler çerçevesinde ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Göç, Yabancı, Geri Göndermeme İlkesi, Sınır Dışı, Sağlık Hakkı.

JEL Classification: K32, K33, K40.

Öne Çıkanlar

- Geri göndermeme ilkesinin ortaya çıkmasında I. ve II. Dünya Savaşı sonrası, zorunlu olarak yerinden edilmiş mülteci ve sığınmacıların korunması gerektiği düşüncesi etkili olmuştur.
- Çalışmada, ulusal ve uluslararası mevzuatlar çerçevesinde geri göndermeme ilkesi tanımlanmış ve AİHM içtihatları ışığında konu detaylı biçimde değerlendirilmiştir.

* İlgili makale, İstanbul Kültür Üniversitesi adresli "Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Işığında Yabancıların Sınır Dışı Edilmesi, Hukuk Dışı Sınır Dışı Edilmeye Karşı Korunması" isimli doktora tezinden üretilmiştir.

- Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi tarafından incelenen Paposhvili / Belçika kararı çerçevesinde yabancıların gönderileceği ülkede sağlık hakkına erişememesi sorununa ilişkin önemli tespitler sunmaktadır.

Citation | **Atıf:**

Pişkinpaşa Köklü, C. (2025). Geri göndermeme ilkesi kapsamında yabancının sağlık hizmetine erişemeyeceği ülkeye gönderilmemesi: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin Paposhvili / Belçika kararı (41738/10) incelemesi, *Elegest Elegeş,* 5(2), 84-98. DOI: 10.64360/eleg.v5i2.45

NON-REFOULEMENT AND THE PROHIBITION OF REMOVAL TO A COUNTRY WHERE A FOREIGNER CANNOT ACCESS MEDICAL TREATMENT: AN ANALYSIS OF THE EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS JUDGMENT IN PAPOSHVILI / BELGIUM (APPLICATION NO. 41738/10)

PİŞKİNPAŞA KÖKLÜ, Cansu (Lawyer, Student PhD) İstanbul Kültür University, Institute Educational Sciences, İstanbul, Türkiye.
E-mail: cansu.piskinpasa@icloud.com **ORCID:** https://orcid.org/0009-0004-2266-8092

Abstract

After World War I and II, the need to protect forcibly displaced refugees and asylum seekers led to the emergence of the principle of non-refoulement. Under human rights law, a foreign national undergoing treatment for a serious illness must not be returned to a country where they would be unable to access medical care, or where the return journey itself poses a health risk. In this context, the European Court of Human Rights' judgment in *Paposhvili v. Belgium* broadened the scope of protection—not only for those facing terminal illness but also for individuals whose health would seriously deteriorate if returned. The ruling imposes on states a duty to assess the individual's medical condition and to thoroughly examine the availability of appropriate treatment in the destination country before executing deportation. This paper examines the judgment in light of the principle of non-refoulement and the protection of fundamental rights and freedoms of foreigners.

Keywords: Migration, Foreigner, Non-Refoulement Principle, Deportation, Right to Health.

JEL Sınıflandırması: K32, K33, K40.

Highlights

- The emergence of the principle of non-refoulement was influenced by the need to protect refugees and asylum seekers who were forcibly displaced after World War I and II.
- This study defines the principle of non-refoulement within the framework of national and international legislation and examines the issue in detail in light of ECHR jurisprudence.
- The study presents important findings regarding the problem of foreigners' inability to access the right to healthcare in the country of destination, as examined by the European Court of Human Rights, within the framework of the Paposhvili / Belgium decision.

Citation | Atıf:

Pişkinpaşa Köklü, C. (2025). Non-refoulement and the prohibition of removal to a country where a foreigner cannot access medical treatment: an analysis of the European Court of Human Rights Judgment in Paposhvili / Belgium (Application no. 41738/10), *Elegest Eleges,* 5(2), 84-98. DOI: 10.64360/eleg.v5i2.45

GİRİŞ

Devletlerin yabancıların sınır dışı edilmesi, iade edilmesi ve geri gönderilmesine yönelik egemenlik yetkisi sınırsız değildir. Tarih boyunca artan göç hareketleri, göç ve mülteci sorununu da beraberinde getirmiştir. Bu çerçevede, ulusal ve uluslararası hukuk mevzuatlarında yabancıların temel hak ve özgürlüklerini koruyacak ve devletin egemenlik yetkisini sınırlayacak düzenlemeler getirilmiştir. Geri göndermeme ilkesi, bu doğrultuda ortaya çıkan ve yabancıların temel hak ve özgürlüklerini koruyan en önemli düzenlemelerden biridir.

Başlangıçta sadece mültecilere yönelik koruma sağlayan geri göndermeme ilkesi, uluslararası insan hakları hukukunun gelişmesiyle tüm yabancılar için uygulanabilir hâle gelmiştir. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihatları doğrultusunda, yabancıların işkence ya da kötü muameleye uğrayacağı veya yaşam hakkının tehdit altında olacağı bir ülkeye gönderilememesi, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS ,1950) 2. (yaşam hakkı) ve 3. maddeleri (işkence ve kötü muamele yasağı) kapsamında incelenmektedir.

Bununla birlikte, yabancının geri gönderilmesi; özel hayata ve aile hayatına müdahale niteliğinde ise 8. madde (özel hayat ve aile hayatının korunması hakkı), düşünce veya dini inancını yaymasının engellenmesi söz konusuysa 9. madde (düşünce, din ve vicdan özgürlüğü), gönderileceği ülkede adalete erişimi engellenecekse 5. madde (kişi özgürlüğü ve güvenliği hakkı) ve 6. madde (adil yargılanma hakkı) kapsamında değerlendirilmektedir.

Sağlık hakkına erişim ise yabancının maddi ve manevi bütünlüğü ile doğrudan bağlantılıdır. Bu nedenle AİHM içtihatları, yabancının geri gönderileceği ülkede sağlık hizmetlerine erişim engellerini; yaşam hakkı, kötü muamele yasağı ve özel hayat ile aile hayatının korunması hakkı kapsamında birlikte ele almaktadır.

Makale çalışmamızda, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi tarafından incelenen Paposhvili / Belçika kararı çerçevesinde, yabancıların gönderileceği ülkede sağlık hakkına erişememesi sorununa ilişkin önemli tespitler sunulmaktadır. Bu kapsamda öncelikle ulusal ve uluslararası mevzuatlar çerçevesinde geri göndermeme ilkesi tanımlanacak; ardından AİHM içtihatları ışığında konu detaylı biçimde değerlendirilecektir.

1. GERİ GÖNDERMEME İLKESİ

Bu başlık altında, 1951 Cenevre Sözleşmesi (United Nations High Commissioner for Refugees, 1951) kapsamında geri göndermeme ilkesi ve 6284 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu kapsamında (YUKK, Resmi Gazete, 2013) geri göndermeme ilkesi incelenecektir.

a. 1951 CENEVRE SÖZLEŞMESİ KAPSAMINDA GERİ GÖNDERMEME İLKESİ

1933 tarihli Mültecilerin Uluslararası Statüsüne İlişkin Sözleşme (League of Nations, 1933) , 3. maddesiyle mültecilerin kendi sınırlarına geri gönderilmeyeceklerini düzenleyerek, geri göndermeme ilkesi kapsamında yapılan ilk uluslararası sözleşme olma özelliğini taşımaktadır. (Gilbert,2001,s.730-731) Her ne kadar bu ilke bazı devletler tarafından kabul edilmemiş olsa da, I. ve II. Dünya Savaşları sonrasında mülteci hukuku gelişmiş ve 1951 tarihli Mültecilerin Hukuki Statüsüne İlişkin Cenevre Sözleşmesi (United Nations High Commissioner for Refugees, 1951) yürürlüğe girmiştir. I. ve II. Dünya Savaşı'nın etkisiyle mülteci ve sığınmacıların korunması, uluslararası toplumun değerleriyle ilgili bir ilke meselesi haline gelmiştir. (Kennedy, 1986, s. 9–10)1951 Cenevre Sözleşmesi, mülteciliğin tanımlanması ve mülteci haklarına ilişkin oldukça önemli düzenlemeler içermekte olup; sözleşme evrensel boyutta mülteci haklarını koruyan en önemli uluslararası sözleşme olarak kabul edilebilir. (Dost, s.31-32)

1951 Cenevre Sözleşmesi'nin 33. maddesi, geri göndermeme ilkesini düzenlemektedir. İlgili 33.

madde; hiçbir taraf ülkenin, bir mülteciyi ırkı, dini, milliyeti, belirli bir toplumsal gruba aidiyeti ya da siyasi görüşü nedeniyle hayatı ya da özgürlüğü tehdit altında olacağı bir ülkeye sınır dışı edemeyeceğini ve geri gönderemeyeceğini düzenlemektedir. (1951 Cenevre Sözleşmesi, m.33) 33/2 ise, mültecinin bulunduğu ülkenin güvenliği açısından tehdit oluşturduğuna dair gerçek ve makul gerekçelerin bulunduğu hâllerde ya da mültecinin ciddi bir suçtan mahkûm olmuş ve o toplum için tehdit oluşturan bir kişi olması durumunda, bu korumanın uygulanmayacağını düzenlemektedir. (1951 Cenevre Sözleşmesi, madde 33/2) İlgili ilke; uluslararası korumanın amacına uygun olarak, zulme yeniden dönüş yapmama amacıyla istisna halleri dışında mültecilerin zulme geri dönmemesini amaçlar. (Lauterpacht&Bethlehem, 2003, s.11) İstisnai haller dışında, hiçbir mülteci gönderileceği ülkede mevcut olan tehlike ortadan kalkmadan, ilgili ülkeye geri gönderilemeyecektir. (Goodwin-Gill, 1986, s. 6)

1951 Cenevre Sözleşmesi, esasen mültecileri koruyan bir uluslararası sözleşme olduğundan; 33. madde korumasından ancak mülteciler yararlanabilmektedir (Hathaway,2005,s.307). 1951 Cenevre Sözleşmesi'nde mülteci, 1A/2 maddesinde tanımlanmıştır. Bu tanım, evrensel bir tanım olarak kabul edilmektedir. Düzenlemeye göre, 1 Ocak 1951 tarihinden önce Avrupa'da meydana gelen olaylar neticesinde ırkı, dini, tabiiyeti, belli bir gruba aidiyeti ya da siyasi düşünceleri sebebiyle zulme uğrayacağından haklı nedenlerle korkan; bu nedenle vatandaşı olduğu ülke dışında bulunan ve söz konusu ülkenin korumasından yararlanamayan ya da bu korku nedeniyle yararlanmak istemeyen kişiler, mülteci olarak kabul edilir (1951 Cenevre Sözleşmesi madde 1A/2). Vatansız kişilerden, aynı olaylar nedeniyle daha önce ikamet ettiği ülkenin dışında bulunan ve bu ülkeye geri dönemeyen ya da haklı korkuları nedeniyle dönmek istemeyen kişiler de mülteci sayılır.

1951 Cenevre Sözleşmesi'nin mülteci tanımına getirmiş olduğu zamansal (Ekşi, 2012, s.7-8, Hathaway, s.110) ve mekânsal kısıtlama, 1967 Mültecilerin Statüsü'ne İlişkin Protokol (1967 Protokolü) ile sonlandırılmıştır. 1967 Prokolü'nün 1. maddesinin 2. fıkrası zamansal sınırlamayı kaldırmıştır. 3. fıkra ise, mekânsal sınırlama yapıp yapmama hususunu taraf devletin takdirine bırakmıştır. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihatları ise geri göndermeme ilkesinin uygulanma alanını genişleterek kişinin mülteci olmasına gerek olmaksızın herkes için uygulanabileceğini ortaya koymaktadır (Güner, 2016,s.220).

b. YABANCILAR VE ULUSLARARASI KORUMA KANUNU KAPSAMINDA GERİ GÖNDERMEME İLKESİ

6284 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu (YUKK, 2013), yabancıların ülkeye girişi, ülkede kalışı, ülkeden çıkışına dair süreçleri, uluslararası koruma ve geçici korumaya dair usul ve esasları düzenlemeyi amaçlamaktadır. Bunun yanında Kanunun amacına uygun olarak yabancıların sınır dışı edilmeleri ve idari gözetime alınmalarına dair usul ve esaslar da düzenlemiştir.

YUKK'un 4. maddesi, geri göndermeme ilkesini düzenlemektedir. Bu düzenlemeye göre, bu kanun kapsamındaki hiçbir kimsenin, işkenceye, insanlık dışı ya da onur kırıcı ceza veya muameleye tabi tutulacağı veya ırkı, dini, tabiiyeti, belirli bir toplumsal gruba aidiyeti ya da siyasi fikirleri sebebiyle hayatının ya da hürriyetinin tehdit altında olacağı bir ülke geri gönderilemez. YUKK'un 55. maddesi, sınır dışı edileceği ülkede ölüm cezasına, işkenceye, insanlık dışı ceza ya da muameleye maruz kalacağı konusunda ciddi emareler bulunan kişi hakkında sınır dışı etme kararı alınamayacağını düzenlemektedir. Bu düzenlemelerin yanında, Geçici Koruma Yönetmeliği'nin (T.C. Resmi Gazete,2014) 6. maddesi ise, benzer şekilde geri göndermeme ilkesini düzenlemiştir. İç hukukumuzda yer alan geri göndermeme ilkesine dair düzenlemeler, 1951 Cenevre Sözleşmesi'nin bir yansımadır.

2. PAPOSHVILI / BELÇİKA KARARI IŞIĞINDA AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİNİN (AİHM) GERİ GÖNDERMEME İLKESİNE BAKIŞI

Bu başlık altında AİHM içtihatları doğrultusunda geri göndermeme ilkesi ve Paposhvili / Belçika (2016) kararının AİHM içtihatları bakımından önemi irdelenecektir.

a. AİHM İÇTİHATLARINDA GERİ GÖNDERMEME İLKESİ

AİHM içtihatları; yabancının geri göndermeme ilkesi doğrultusunda sınır dışı edileceği ülkede ölüm cezasına, işkenceye, insanlık dışı ya da onur kırıcı muamele ya da cezaya maruz kalacağına dair ciddi ve gerçek risklerin olması halinde yabancıların bu ülkeye sınır dışı edilmesini, yaşam hakkı, kötü muamele yasağı, özel hayat ve aile hayatının korunması hakkı, düşünce din ve vicdan özgürlüğü, kişi özgürlüğü ve güvenliği hakkı, adil yargılanma hakkı ile bağlantılı olarak değerlendirmektedir.

AİHM değerlendirmelerinde; yabancının subjektif durumunu ve gönderileceği ülkenin güncel koşullarını nazara almakta; bu değerlendirmeyi yaparken gerçek risk emarelerinin bulunup bulunmadığını değerlendirmektedir (Vilvarajah ve Diğerleri / Birleşik Krallık, 1991).

Mahkeme, yabancının sınır dışı edileceği ülkede kötü muameleye uğrayacağına dair gerçek risklerin bulunması durumunda, bu ülkeye sınır dışı edilmesini Devletin sorumluluğu kapsamında ele alır. (Soering / Birleşik Krallık, 1989) AİHM, başvurucularının iddialarına yönelik esaslı gerekçelerinin bulunup bulunmadığını ve iddiaların asgari bir ciddiyet seviyesine ulaşıp ulaşmadığına odaklanmaktadır. (Abdolkhani ve Karimnia / Türkiye, 2009; Mamatkulov ve Askarov / Türkiye, 2005; Hilal / Birleşik Krallık, 2001)

Bir kişinin gönderileceği ülkede ihtiyaç duyduğu tıbbi bakım ve sağlık hizmetlerine erişemeyecek olması; AİHM tarafından yaşam hakkı, kötü muamele yasağı ve özel hayat ve aile hayatının korunması hakkı bağlamında incelenmektedir. Bu değerlendirmede kişinin kişisel durumu, hastalığının mahiyeti ile yabancının gönderileceği ülkedeki tedavi imkanları nazara alınmaktadır. (D. / Birleşik Krallık, 1997) Bu değerlendirmelerde, nakil sırasında yabancının hastalığı sebebiyle hayati bir riskle ya da hastalığının kötüleşmesi sonucuyla karşı karşıya kalıp kalmayacağı da değerlendirilmektedir. (D. / Birleşik Krallık, 1997) Yabancının gönderileceği ülkede tedavi imkanına erişemeyeceğine dair gerçek risk emarelerinin bulunması halinde sınır dışı edilmesi hak ihlaline neden olacaktır (Aoulmi /Fransa, 2006).

Yabancının sağlık hizmetlerine erişemeyecek bir ülkeye gönderilmesi, ciddi sağlık sorunu oluşturabildiği gibi, yaşam hakkını da tehdit edebilmektedir. Sınır dışı edilecek yabancının, tedaviye erişim imkanının bulunmamasının yanında, hastalık süresince ailesine olan ihtiyacı da özel hayatın ve aile hayatının korunması hakkına ilişkindir. Bu sebeple AİHM, bütüncül bir bakış açısıyla konuyu ele almaktadır.

b. PAPOSHVILI / BELÇİKA KARARI IŞIĞINDA GERİ GÖNDERMEME İLKESİ

i. OLAYIN ÖZETİ

Gürcistan asıllı Bay Giorgi Paposhvili, 23 Temmuz 2010 tarihinde, Belçika'ya karşı başvurusunda, Gürcistan'a sınır dışı edilmesinin AİHS madde 2, 3 ve AİHS madde 8 kapsamında korunan haklarının ihlal edileceği ileri sürmüştür. Başvurucu, 1958 doğumlu olup, Brüksel'de yaşamaktadır.

25 Kasım 1988 tarihinde, İtalya üzerinden Belçika'ya eşi ve eşinin çocuğu ile birlikte giriş yapmış olup; aile 1999 ve 2006 yılları arasında Belçika'da iki çocuk sahibi olmuştur.

Başvurucu, 1998 yılında Belçika'ya iltica başvurusunda bulunmuş ancak bu talep reddedilmiştir. 1999'da sahte kimlikle yapılan ikinci

iltica başvurusu da parmak izi kontrolü neticesinde tespit edilince reddedilmiştir. Mülakatlarda başvurucunun eşinin Belçika'ya Almanya üzerinden giriş yaptıklarını belirtmesiyle birlikte Dublin Tüzüğü (Avrupa Birliği, Dublin III Tüzüğü, 2013) işletilmiş, Almanya ve İtalya arasında yetki devri girişimleri yapılmıştır. Sonuç olarak İtalya, başvuruculara sorumluluğunu üstlenmiştir. Ancak başvurucular hiçbir zaman İtalya'ya gönderilmemiştir. [1]

Belçika, başvurucunun ağır suçlar işlemiş olması ve kamu düzenini tehdit etmesi gerekçesiyle Gürcistan'a sınır dışı edilmesine dair 2007 yılında sınır dışı etme kararı vermiştir. Başvurucu ve eşi hakkında, 1998-2007 yılları arasında Belçika'da pek çok suçtan (hırsızlık, tehdit ve şiddet içeren soygun, maddi kazanç elde etmek amacıyla kurulan suç örgütüne katılma vb.) mahkûmiyet kararı bulunmaktadır.

Paposhvili, istisnai durumlara dayanarak Belçika'da iki kez "ülkede kalma" başvurusunda bulunmuştur. 2000 yılında yaptığı ilk başvuruda, tüberküloz tedavisi sebebiyle sağlık sorunu olduğunu ve sıkı aile bağları sebebiyle Belçika'da bulunmak istediğini öne sürmüştür.

2004 yılında hastalığın tedavi edildiği belirtilerek başvurunun amacının kalmadığı gerekçesiyle red kararı verilmiştir.

Paposhvili tarafından 2004 yılında yapılan ikinci başvuruda ise; ailevi bağlar, sağlık durumu ve entegrasyon (sosyal uyum sağlanması) iddiasında bulunulmuştur. Bu başvuru yeterli istisnai gerekçelerin bulunmamasından hareketle reddedilmiştir. Yabancılar Dairesi ve Temyiz mahkemeleri, başvurucunun bu yöndeki taleplerini; yasal ikametinin bulunmaması, kamu düzenini ihlal etmesi ve tıbbi durumunun aciliyet taşımaması gerekçeleriyle reddetmiştir.

Esasen başvurucunun iki farklı ve ciddi hastalığı bulunmaktadır. Bunlardan ilki tüberküloz olup, tedavi gördüğü ilk dönemlerde sağlık raporlarıyla belgelenmiştir. AİHM tarafından titizlikle önem verilen ikinci hastalığı ise kronik lenfosittik lösemi hastalığıdır. Bu hastalık daha sonra ortaya çıkmış olup, hayati risk taşıyan ciddi bir hastalık olarak nitelendirilmektedir.

Başvurucu 2007 yılında lösemi tedavisine Gürcistan'da erişemeyeceği gerekçesiyle; Belçika Yabancılar Yasası'nın 1980 yılındaki metninin ilgili "9ter maddesi" dahilinde ciddi sağlık sorunları olan üçüncü ülke vatandaşlarına, ülkelerinde uygun ve erişilebilir tedavi imkanının sağlanması durumunda Belçika'da ikamet izni başvurma hakkı tanınmasına ilişkin düzenlemeyi öne sürerek, ikamet izni başvurusunda bulunmuştur. Bu değerlendirmede başvurucu hakkında halihazırda sınır dışı etme kararı verildiği ve ağır suçlar işlemesi nedeniyle kamu düzenini tehdit ettiği gerekçesine dayanılarak, talep reddedilmiştir. Yabancılar Temyiz Kurulu da başvurucunun subjektif koşuluna ilişkin sağlık değerlendirmesi yapmamış olup; başvurucunun ağır suçlar işlemesi nedeniyle bu madde korumasından yararlanamayacağını belirtmiştir. Bunun yanında başvurucu hakkında verilmiş olan sınır dışı etme kararının fiilen uygulanabilir bir sınır dışı etme riski barındırmamasından cihetle, tedavinin kesilmesi riskinin varsayımsal olduğu aktarılmıştır.

Başvurucu "9ter" başvurusunun yanında, eşzamanlı olarak "9bis" kapsamında başka bir oturum başvurusu yapmıştır. 1998 yılından beri Belçika'da bulunduğunu, eşi ve çocukları ile kurulu bir aile hayatının olduğunu, çocuklarının Belçika'da doğduğunu, ciddi sağlık sorunu bulunduğu ve Gürcistan'a sınır dışı edilmesinin tıbbi ve sosyal olarak kendisini yalnız ve savunmasız hale getireceğini ileri sürmüştür. Bu başvuru da kamu düzeni gerekçesi ile kamu yararının korunmasının öncelikli olduğu savından hareketle reddedilmiştir.

Bu red kararına karşı başvurucu Yabancılar Temyiz Kuruluna iptal ve yürütmenin durdurulması talebiyle başvurmuştur. AİHS madde 2, madde 3 ve madde 8 kapsamında korunan haklarının ihlal edileceğini öne sürmüştür. Paposhvili; Gürcistan'da

[1] Başvurucunun eşinin hamileliği, çocuklarının sağlık durumları nedeniyle süreç sürekli olarak ertelenmiştir.

hastalığına dair tıbbi bakımın olmayışı nedeniyle yaşamının tehlike altına olacağını, uygun tedaviden mahrum kalması durumunda ağır insanlık dışı muamele oluşacağını ve eşi ile çocuklarından kalıcı olarak ayrılacak olmasının, aile hayatına ciddi bir müdahale oluşturacağını ileri sürmüştür. Başvurucu çocuğun üstün yararı ilkesine de dayanmıştır.

Mahkeme sürecine dair ilk duruşma 2010 yılında olmasına karşın bu tarih sürekli olarak ertelenmiştir. 2010 yılında Paposhvili, AİHM'e başvururak tedavisine erişemeyeceği ve kısa sürede öleceği gerekçesiyle tedbir talebinde bulunmuştur. AİHM bu talebi kabul ederek, Bekçika'ya 2010 tarihli sınır dışı etme kararının uygulanmamasını tavsiye etmiştir. Bu karardan sonra halihazırda geri gönderme merkezinde bulunan başvurucu serbest bırakılmıştır. Başvurucuya ülkeden ayrılması için terke davet süresi tanınmıştır. Başvurucu, birkaç kez süre uzatma talebinde bulunmuş olup; 2011 yılında yapmış olduğu uzatma talebine cevap alamamıştır. 2012'de başvurucu hakkında derhal icra edilmek üzere sınır dışı etme kararı verilmiştir.

ii. AİHM DEĞERLENDİRMESİ

AİHM, başvurucunun Gürcistan'a sınır dışı edilmesi halinde iddia ettiği gerçek risklerin bulunup bulunmadığını incelerken; başvurucunun kişisel ve ailevi durumuna ve gönderileceği ülkedeki güncel koşullarda tedaviye erişim imkânının bulunup bulunmadığına odaklanmıştır. AİHM'nin 5 yargıçtan oluşan dairesi, 17 Nisan 2014 tarihli kararında, Paposhvili'nin sınır dışı edilmesine ilişkin hususu AİHS madde 2, madde 3 ve madde 8 kapsamında ihlal olarak değerlendirmemiştir. Başvurucu bu karardan sonra Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi İçtüzüğü'nün 43. maddesi uyarınca 3 ay içinde Büyük Daire'ye sevk talebinde bulunmuştur. AİHM Büyük Daire Temyiz Kurulu, başvurucunun talebini "ciddi bir mesele" olarak görmüş olup, dosyayı Büyük Daire'ye sevk etmiştir. 17 yargıçtan oluşan Büyük Daire, önceki kararı bozarak yabancının sınır dışı edilmesi halinde karşılaşacağı risklerin yeterince incelenmediğine hükmetmiştir. Bu karar ile Sözleşme'nin 3. maddesinin ihlaline dair yeni ve daha geniş bir yorum geliştirilmiştir.

1. AİHS MADDE 2 VE MADDE 3 KAPSAMINDA DEĞERLENDİRME

a. 17 NİSAN 2014 TARİHLİ KARAR

Mahkeme, bir kişinin doğal olarak gelişen fiziksel veya zihinsel hastalığının, yetkili makamların sorumluluğundaki koşullar nedeniyle ağırlaşması hâlinde, durumu AİHS madde 3 ihlali olarak görebilmektedir. AİHM'e göre, yabancının her ciddi hastalığı sınır dışı etmeye engel oluşturmamaktadır. Mahkeme, "çok istisnai insani durumlar" söz konusu olduğunda yabancının sınır dışı edilmesinin 3. madde kapsamında ihlal oluşturacağını aktarmaktadır.

Başvurucunun subjektif durumu göz önüne alındığında Mahkeme, kronik lenfosittik lösemi hastalığına dair Gürcistan'da bazı ilaçlar bulunsa da herkesin bu ilaca erişemeyeceğini belirtmiştir. Ancak, başvurucunun Gürcistan'da bir kardeşinin bulunması ve arsasının olmasının kendisini tamamen desteksiz bırakmayacağını ifade etmiştir. Bu bilgiler çerçevesinde AİHM'e göre, hastalığının kontrol altında olması sebebiyle başvurucunun seyahat yapmasında sakınca bulunmamaktadır. Belçika'nın vermiş olduğu tıbbi bakım yardımı desteğinin sürekli devam etme yükümlülüğü anlamına gelmeyeceğini de göz önünde bulunduran Mahkeme, Paposhvili'nin durumunun 3. madde için aranan ağır insani eşiği karşılamadığını belirtmiştir. Nitekim subjektif koşullar dâhilinde yabancının seyahat edebilecek olması ve yaşamının acil tehlike altında olmamasından hareketle 2. ve 3. maddenin ihlal edilmediğine karar verilmiştir.

b. 13 ARALIK 2016 TARİHLİ BÜYÜK DAİRE KARARI

13 Aralık 2016 tarihli ilgili karar, yabancının gönderileceği ülkede tedaviye erişemeyeceği durumda hak ihlaline uğrayacağına dair anlayışı genişletmektedir.

Mahkemenin daha önce değerlendirdiği N/Birleşik Krallık davasında, (N / Birleşik Krallık, 2008) genel yarar ile kişinin temel hak ve

özgürlüklerinin korunmasındaki hassas ve adil dengenin önemi vurgulanmaktadır. N. / Birleşik Krallık davası ve sonrasında, 3. maddenin ihlali yönündeki yaklaşım yalnızca ölümün yakın olduğu durumlarla sınırlı tutulmuş; bu da ciddi şekilde hasta olup henüz ölümcül durumda olmayan kişilerin korunmasını engellemiştir. Mahkeme, uzun yıllar boyunca yalnızca yaşamın son evresine gelmiş hastaların sınır dışı edilmeleri halinde, çok istisnai koşullarda 3. madde kapsamına girebileceğine hükmetmiş; bu yaklaşım, ciddi ve ilerleyici hastalıklara sahip ancak henüz terminal aşamada olmayan bireyleri bu korumanın dışında bırakmıştır. Büyük Daire, 13 Aralık 2016 tarihli Paposhvili kararıyla birlikte 3. madde uygulamasını genişletmiştir.

AİHM değerlendirmesinde, çeşitli kıstaslara dayanmıştır. Bu kıstaslardan ilki, başvurucunun ciddi bir hastalık nedeniyle tedavi görmekte olmasıdır. Yabancının gönderileceği ülkede uygun bir tıbbi tedavi imkânının olmaması ve fiilen bu tedaviye erişilememesi durumu ise ikinci kıstastır. Üçüncü kıstas ise başvurucunun sınır dışı edilmesi durumunda, sağlık durumunun ciddi, hızlı ve geri döndürülemez biçimde kötüleşecek olması, şiddetli acı çekecek veya yaşam beklentisinin anlamlı biçimde düşecek olmasıdır. Söz konusu üç kıstasın ele alındığı değerlendirmede, bu şartların birlikte gerçekleştiği hallerde başvurucunun ölüm eşiğinde olma şartı olmaksızın 3. madde ihlalinin doğabileceği belirtilmiştir.

Mahkeme, somut davada başvurucunun iddialarına dair Belçika'nın etkili ve güncel bir araştırma yapmadığını belirtmiştir. Başvurucunun sınır dışı edileceği ülkede tedavisine devam edip edemeyeceğine ilişkin konunun somut olarak değerlendirilmediğini vurgulamıştır. Başvurucunun "9ter" başvurusu da suç geçmişi nedeniyle reddedilirken, sağlık durumuna dair esaslı incelemelere yer verilmemiştir.

AİHM, somut olayı 3. madde kapsamında ele almış olup ayrıca yaşam hakkı kapsamında değerlendirme yapmaya gerek görmemiştir.

Anılan gerekçelerle, başvurucunun sağlık durumu ve Gürcistan'daki tedaviye erişim durumu hakkında iç hukuk yollarında yeterli değerlendirme yapılmadığı tespit edilmiştir. Başvurucu 7 Haziran 2016 tarihinde, karar verildiğinde hayatta değildir. Bu sebeple, Mahkeme başvuruya ilişkin ihlal tespit etmekle birlikte tazminat kararı vermemiştir.

2. AİHS MADDE 8 KAPSAMINDA DEĞERLENDİRME

a. 17 NİSAN 2014 TARİHLİ KARAR

Başvurucu, Gürcistan'a sınır dışı edilmesinin ve hakkında verilen 10 yıllık ülkeye giriş yasağının, Belçika'da yaşayan eşi ve üç çocuğundan ayrılmasına yol açacağını ileri sürmektedir. Bu durumu, özel hayat ve aile hayatına saygı hakkının özüne dokunacak ciddi bir müdahale olarak görmektedir. Başvurucunun ailesi Belçika'da yasal oturuma sahip olmasına karşın, başvurucunun Belçika'da hiçbir zaman oturma izni olmamıştır.

Hükümet, başvurucunun işlediği ağır suçlar sebebiyle uzun süre cezaevinde kaldığını ve bu sürecin de aile hayatını olumsuz etkilediğine dikkat çekmiştir. Bu doğrultuda Hükümet, başvurucunun Belçika'daki varlığının her zaman geçici olduğunu ifade etmiş ve Gürcistan'a dönmesine engel bir durumun olmadığını aktarmıştır.

AİHM değerlendirmesinde, başvurucunun Belçika'da kalıcı bir yasal statüsünün bulunmadığı, ailesiyle birlikte yaşamasının hapis cezaları nedeniyle sürekli olarak kesintiye uğradığı ve sınır dışı edilmesinin kamu düzeni gerekçesiyle haklı görülebileceğinden hareketle yabancının sınır dışı edilmesinin özel hayat ve aile hayatına orantısız bir müdahale teşkil etmeyeceğine karar vermiştir.

b. 13 ARALIK 2016 TARİHLİ BÜYÜK DAİRE KARARI

13 Aralık tarihli Büyük Daire kararı, 17 Nisan 2014 tarihli karardan daha farklı bir yaklaşım benimsemiştir. Büyük Daire kararında AİHM, Belçika'nın başvurucunun özel ve aile hayatının korunmasına ilişkin pozitif yükümlülüklerini dikkate almıştır.

AİHM, yaptığı değerlendirmelerde Devletin bireyin menfaatleri ile toplumun genel çıkarları arasında adil bir denge kurmak zorunda olduğunu ve bu dengenin, kişilerin subjektif durumlarına göre farklılık gösterebileceğini hatırlatmıştır. Mahkeme, Belçika makamlarının başvurucunun sağlık durumunu da dikkate alarak ailesine olan bağımlılığını değerlendirmesi gerektiğini belirtmiştir. Mevcut somut olay bağlamında, başvurucu hakkında verilen sınır dışı etme kararının uygulanması hâlinde, Hükümetin başvurucunun ailesinin de onunla birlikte Gürcistan'a dönmesinin makul olarak beklenip beklenemeyeceğini değerlendirmesi gerektiğini ifade etmektedir.

Sonuç olarak, başvurucunun sağlık durumu nedeniyle ailesine ne ölçüde bağımlı olduğuna ilişkin hiçbir değerlendirme yapılmamış olması ve ailesinin onunla birlikte ülkesine dönmesinin makul olup olmayacağının dikkate alınmaması nedeniyle, sınır dışı etme işleminin uygulanmış olması hâlinde AİHS madde 8'in ihlal edilmiş olacağına hükmedilmiştir.

SONUÇ

Bu çalışma, uluslararası mülteci hukukunun temel taşlarından biri olan geri göndermeme (non-refoulement) ilkesini, hem uluslararası hukuk hem de ulusal hukuk bağlamında ele almış ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin konuya ilişkin içtihatları ışığında yeniden değerlendirmiştir.

Öncelikle 1951 Cenevre Sözleşmesi'nde yer alan geri göndermeme ilkesinin hukuki niteliği, kapsamı ve taraf devletlere yüklediği pozitif yükümlülükler incelenmiştir. Bu bağlamda, özellikle Sözleşme'nin 33. maddesi uyarınca, bir mültecinin ırkı, dini, milliyeti, belirli bir toplumsal gruba mensubiyeti veya siyasi görüşleri nedeniyle hayatı ya da özgürlüğü tehlikede olacaksa, bu kişinin sınır dışı edilemeyeceği açıkça vurgulanmıştır. Ardından, geri göndermeme ilkesi, 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu çerçevesinde incelenmiştir.

Bu bağlamda çalışmanın en kritik ve özgün yönlerinden biri, AİHM'in geri göndermeme ilkesine ilişkin içtihatlarının ele alınması ve Paposhvili / Belçika davasının ayrıntılı biçimde incelenmesidir. AİHM'in 17 Nisan 2014 tarihli Daire kararında Mahkeme, başvurucunun sağlık durumu nedeniyle sınır dışı edilmesinin AİHS'nin 2., 3. ve 8. maddeleri kapsamında ihlal teşkil etmediğine hükmetmiştir. Ancak başvurunun Büyük Daire'ye taşınmasıyla birlikte 13 Aralık 2016 tarihli karar ile Mahkeme önceki içtihadından ayrılmış ve önemli bir yön değişikliği yapmıştır. Büyük Daire, başvurucunun sınır dışı edilmesi halinde uğrayacağı sağlık riski ile ilgili iç hukuk mercilerinin etkili bir değerlendirme yapmadığını tespit ederek, AİHS m. 3 ve m. 8'in ihlal edildiğine karar vermiştir. Bu kararla birlikte, geri göndermeme ilkesi bakımından artık yalnızca ölüm eşiğinde olmak değil, ciddi, hızlı ve geri döndürülemez nitelikte sağlık durumunun kötüleşme riski ile karşı karşıya olunması da koruma alanına dahil edilmiştir.

Sonuç olarak bu çalışma, geri göndermeme ilkesinin yalnızca sığınma hakkı veya mülteci statüsü ile sınırlı olmadığını; insan haklarına dayalı daha geniş bir koruma rejimi çerçevesinde ele alınması gerektiğini ortaya koymuştur. Özellikle AİHM'in Paposhvili kararı ile birlikte, devletlerin sınır dışı etme işlemlerinde bireylerin özel durumlarını titizlikle inceleme yükümlülüğü bulunduğu ve bu yükümlülüğün yalnızca yaşam hakkı ya da işkence yasağı kapsamında değil, aynı zamanda aile hayatına saygı hakkı gibi diğer haklar üzerinden de değerlendirilmesi gerektiği görülmüştür. Bu itibarla, geri göndermeme ilkesine ilişkin yorumların evrensel insan hakları ilkeleri ile bütüncül biçimde

yeniden düşünülmesi gerektiği yönünde güçlü bir gereklilik ortaya çıkmaktadır.

KAYNAKÇA

Abdolkhani ve Karimnia v. Türkiye, Başvuru No. 30471/08, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (22 Eylül 2009).

Aoulmi v. Fransa, Başvuru No. 50278/99, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (17 Ocak 2006).

D. v. Birleşik Krallık, Başvuru No. 30240/96, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (2 Mayıs 1997).

Dost, S. (2014). Ulusal ve uluslararası mevzuat çerçevesinde ülkemizdeki Suriyeli sığınmacıların hukuki durumu. *Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, *4*(1), 27–69.

Ekşi, N. (2021). *Yabancılar hukukuna ilişkin temel konular* (4. baskı). Beta Yayınları.

Feller, E., Türk, V., & Nicholson, F. (Eds.). (2003). *Refugee protection in international law: UNHCR's global consultations on international protection*. Cambridge University Press.

Gilbert, J. (2001). On the history of the international protection of refugees. *International Review of the Red Cross*, *83*(843), 727–737. https://doi.org/10.1017/S1560775500118895

Goodwin-Gill, G. S. (1988). Non-refoulement and the new asylum seekers. *Virginia Journal of International Law*, *26*, 897–907.

Goodwin-Gill, G. S. (2002). Challenges to protection. *International Migration Review*, *36*(1), 134–138. https://doi.org/10.1111/j.1747-7379.2002.tb00075.x

Güner, N. Ö. (2016). Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin mültecilerin hakların korunmasındaki rolü. *Göç Araştırmaları Dergisi*, *2*(2), 209–224.

Hathaway, J. C. (2005). *The rights of refugees under international law*. Cambridge University Press.

Hilal v. Birleşik Krallık, Başvuru No. 45276/99, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (2001), para. 60.

Kennedy, D. (1986). International refugee protection. *Human Rights Quarterly*, *8*(1), 9–10. https://doi.org/10.2307/762173

Mamatkulov ve Askarov v. Türkiye, Başvuru No. 46827/99 ve 46951/99, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Büyük Daire Kararı (4 Şubat 2005), para. 67.

N. v. Birleşik Krallık, Başvuru No. 26565/05, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (27 Mayıs 2008).

Paposhvili v. Belçika, Başvuru No. 41738/10, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (17 Nisan 2014).

Paposhvili v. Belçika [BD], Başvuru No. 41738/10, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Büyük Daire Kararı (13 Aralık 2016).

Soering v. Birleşik Krallık, Başvuru No. 14038/88, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (7 Temmuz 1989).

Vilvarajah ve Diğerleri v. Birleşik Krallık, Başvuru No. 13163/87; 13164/87; 13165/87; 13447/87; 13448/87, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (30 Ekim 1991).

Mevzuatlar

1933 Mültecilerin Uluslararası Statüsüne İlişkin Cenevre Sözleşmesi. (1933). 28 Ekim 1933 tarihinde Cenevre'de imzalanmıştır. Milletler Cemiyeti Antlaşma Serisi, Cilt 159, s. 199.

1951 Mültecilerin Hukuki Statüsüne İlişkin Cenevre Sözleşmesi. (1951). 28 Temmuz 1951 tarihinde Cenevre'de imzalanmıştır. Birleşmiş Milletler Antlaşma Serisi, No. 189, s. 137.

1967 Mültecilerin Statüsüne İlişkin Protokol. (1967). 31 Ocak 1967 tarihinde New York'ta kabul Birleşmiş Milletler Antlaşma Serisi, No. 8791.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi İç Tüzüğü. (2023). Strasbourg: Avrupa Konseyi. https://www.echr.coe.int/documents/rules_court_tur.pdf

Geçici Koruma Yönetmeliği. (2014). *Resmî Gazete*, 29153, 22 Ekim 2014.

Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu. (2013). *Resmî Gazete*, 28615 (mükerrer), 4 Nisan 2013.

EXTENDED ABSTRACT

1. Introduction

The principle of non-refoulement stands at the intersection of international refugee law and human rights law. It prohibits the expulsion, deportation, or return of a person to a country where they would face threats to life, torture, inhuman or degrading treatment, or other serious rights violations. Its origins can be traced back to the post-World War era, where the plight of forcibly displaced populations revealed the necessity of a legal safeguard preventing forced return to persecution. Codified in **Article 33 of the 1951 Geneva Convention** and later expanded through the **1967 Protocol**, non-refoulement has evolved from a refugee-specific principle into a **universal standard of protection** applicable to all foreigners at risk.

The European Court of Human Rights (ECtHR) has played a central role in shaping this evolution. Earlier jurisprudence, such as *Soering v. UK* (1989) and *D. v. UK* (1997), emphasized the risk of torture, inhuman or degrading treatment under **Article 3 of the ECHR**. However, until the *Paposhvili v. Belgium* judgment in 2016, the Court's approach largely confined protection to **"very exceptional cases"**, such as individuals in the final stages of terminal illness. The Paposhvili case marked a significant departure, broadening the scope to cover individuals whose removal would result in a **serious, rapid, and irreversible decline in health**, even if they were not terminally ill. This article critically examines the judgment and its implications for the future of deportation practices under the principle of non-refoulement.

2. Method

This research is based on a **doctrinal analysis of international, regional, and national legal sources**, combined with an in-depth review of ECtHR jurisprudence. The **1951 Geneva Convention**, the **1967 Protocol**, and the **Law on Foreigners and International Protection (LFIP, 2013)** are used as primary legal sources. A comparative analysis of key ECtHR decisions—including *Soering v. UK*, *Vilvarajah v. UK*, *N. v. UK*, and *Aoulmi v. France*—was conducted to trace the progression of the Court's reasoning. Special focus was given to the **Paposhvili v. Belgium** case, analyzed in detail with reference to both the Chamber judgment (2014) and the Grand Chamber judgment (2016).

3. Findings

The findings show that *Paposhvili* introduced a **threefold test** to determine whether removal would violate Article 3:

1. Whether the applicant is suffering from a **serious illness** requiring medical treatment,

2. Whether the **receiving state provides adequate and accessible treatment**,

3. Whether removal would result in a **serious, rapid, and irreversible deterioration** in health, causing intense suffering or a significant reduction in life expectancy.

This approach expands the scope of Article 3 protection beyond those at the point of death. Importantly, the Court clarified that states are under a **positive obligation** to:

- Carry out an **individualized and up-to-date medical assessment**,
- Conduct a **thorough investigation** into treatment facilities in the receiving country,
- Ensure that removal does not undermine the applicant's **dignity or family life** under Article 8 of the ECHR.

The case also highlights a shift from a **restrictive humanitarian exception** towards a **rights-based framework**, placing stronger responsibilities on states in deportation procedures. In addition, the judgment underscores the interdependence between the **right to health, the right to family life, and human dignity**, suggesting that non-refoulement should be interpreted holistically.

4. Conclusion

This study contributes to the literature by demonstrating that *Paposhvili v. Belgium* represents a turning point in the ECtHR's approach to medical deportation cases. The ruling reinforces that non-refoulement is not merely a refugee law principle but a **general human rights guarantee**, applicable to all foreigners facing serious health risks upon removal.

The implications are twofold:

1. **For states**, it requires more rigorous procedures, including transparent decision-making and fair assessments of medical evidence.

2. **For international law**, it signals a broader interpretation of Article 3, aligning the ECHR with evolving human rights standards.

The findings also suggest policy recommendations:

- Integration of seriously ill migrants into **national health and social security systems**,
- Establishment of **independent medical review mechanisms** in deportation cases,
- Enhanced **transparency and accountability** in administrative and judicial review procedures.

In sum, the Paposhvili judgment demonstrates that the protection of vulnerable individuals must go beyond narrow humanitarian exceptions and reflect the **core values of dignity, equality, and human rights**.

Makale Bilgileri	
Hakem Değerlendirmesi	İki Dış Hakem / Çift Taraflı Körleme
Etik Beyan	Bu çalışmada "Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi" kapsamında uyulması belirtilen kurallara uyulmuştur.
Benzerlik Taraması	Bu makale intihal tespit yazılımlarıyla taranmıştır. İntihal tespit edilmemiştir.
Etik Kurul İzni	Çalışma etik kurul izni gerektirmemektedir.
Yazarların Katkı Oranı	Yazarların çalışmadaki katkı oranları eşittir.
Çıkar Çatışması	Çalışma kapsamında herhangi bir kurum veya kişi ile çıkar çatışması bulunmamaktadır.
Finansal Destek	Bu araştırmayı desteklemek için dış fon kullanılmamıştır.
Telif Hakkı & Lisans	Yazarlar dergide yayınlanan çalışmalarının telif hakkına sahiptirler ve çalışmaları CC BY-NC 4.0 lisansı altında yayımlanmaktadır.
Yapay Zekâ Beyanı	Bu çalışmanın hazırlanmasında yapay zekâ araçlarından faydalanılmamıştır.

Article Information	
Peer-review	Two Outside Referees / Double-Sided Blinding
Ethical Statement	In this study, the rules stated in the "Higher Education Institutions Scientific Research and Publication Ethics Directive" were followed.
Similarity Scanning	This article has been scanned by plagiarism detection softwares. No plagiarism detected.
Ethics Committee Permission	The study does not require ethics comittee approval.
Author Contributions	The authors' contribution rates in the study are equal.
Conflict of Interest	There is no conflict of interest with any institution or person within the scope of the study.
Financial Disclosure	No external funding was used to support this research.
Copyright & License	Authors own the copyright of their work published in the journal and their work is published under the CC BY-NC 4.0 license.
Artificial Intelligence Statement	No artificial intelligence tools were used in the preparation of this study.

Year | Yıl: 2025 ▪ **Volume** | Cilt: 5 ▪ **Issue** | Sayı: 2

ISSN: 2792-0992 **e- ISSN:** 2792-0380

Date Received | Geliş Tarihi : 15.08.2025
Date Accepted | Kabul Tarihi : 20.09.2025
Date Publicated | Yayım Tarihi : 30.09.2025

"Bilimin evreninde gezinti" / "Journey through the universe of the science"

DOI: https://doi.org/10.64360/eleg.v5i2.10
Research Article | **Araştırma Makalesi**

SESSIZ KRAL: THE KING'S SPEECH FİLMİ ÜZERİNDEN JOHARI PENCERESİ OKUMASI

OĞUZHAN, Yavuz Sezer (Doç. Dr.) Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Gelibolu Piri Reis Meslek Yüksekokulu, Çanakkale, Türkiye.
E-posta: sezeroguzhan@gmail.com **ORCID:** https://orcid.org/0000-0002-1097-9094

Öz

İletişim, sosyal bir varlık olan insanın vazgeçilmez ilişki yöntemidir. İnsanlık tarihi kadar eski olan iletişim, çağlar boyunca farklı şekillerde karşımıza çıkmaktadır. İletişimin insan için vazgeçilmez olması araştırmacıların da iletişimi sorgulamasına olanak tanımıştır. İletişimle ilgili yapılan araştırmalardan biri de Joseph Luft ve Harry Ingram tarafından geliştirilen ve isimlerinin birleşiminden oluşan "Johari Penceresi Modeli"dir. Bu modele göre bireyin bilgi ve algı kapsamı; açık alan, saklı alan, kör alan ve bilinmeyen alan olarak dört alanda değerlendirilmektedir. Açık alan; bireyin ve çevresindekilerin farkında olduğu bilgi ve algıları; saklı alan; bireyin bildiği ancak çevresindekilerin bilmediği bilgi ve algıları; kör alan; bireyin bilmediği ancak çevresindekilerin bildiği bilgi ve algıları; bilinmeyen alan ise bireyin ve çevresindekilerin bilmediği bilgi ve algıları temsil etmektedir.

Bu araştırmada, Johari Penceresi Modeli üzerinden 2010 tarihli Birleşik Krallık yapımı "The King's Speech" filmi analiz edilmektedir. Nitel araştırma yöntemlerinden "doküman analizi" kullanılmış olup, veri toplama aşamasında "doküman incelemesi" yöntemi tercih edilmiştir. Elde edilen bulgular, film yorumunun iletişim kavramının daha derinlemesine anlaşılmasına hizmet edeceğini düşündürmektedir.

Anahtar Kelimeler: İletişim, Johari Penceresi, Film Analizi, The King's Speech, Liderlik.

JEL Sınıflandırması: P20, P50, P59.

Öne Çıkanlar

- "The King's Speech" filmi, baş karakter Kral VI. George'un Johari Penceresi özelliklerini barındıran sahneler ekseninde analiz edilmiştir.
- Film, Johari Penceresi modeli ekseninde yöneticilere, eğitimcilere ve öğrencilere hem kapsamlı kuramsal bilgiler hem de yoğun bir deneyim sunan önemli bir görsel-işitsel kaynak işlevi görmektedir.
- Yazılı kaynakların sunduğu öğrenme imkanları göz önüne alındığında görsel-işitsel ögelerin öğrenme sürecinde sağladığı etkiyi filmin tam anlamıyla karşılamadığı görülmüştür.
- Johari Penceresi'nin dört alanı çerçevesinde; iletişim alanında derinleşmek isteyenler için The King's Speech filmi, izlenmesi ve esin kaynağı olarak değerlendirilmesi gereken önemli bir yapım niteliği taşımaktadır.

Citation | **Atıf:**

Oğuzhan, Y. S. (2025). Sessiz Kral: The King's Speech filmi üzerinden Johari Penceresi okuması, *Elegest Elegeş*, 5(2), 99-112. DOI: 10.64360/eleg.v5i2.46

THE SILENT KING: A JOHARI WINDOW READING ON THE FILM THE KING'S SPEECH

OĞUZHAN, Yavuz Sezer (Assoc. Prof. Çanakkale Onsekiz Mart University, Gelibolu Piri Reis Vocational School, Çanakkale, Türkiye.
E-mail: sezeroguzhan@gmail.com **ORCID:** https://orcid.org/0000-0002-1097-9094

Abstract

Communication is the indispensable means of connection for human beings, who are social creatures. As ancient as the history of humanity itself, communication has appeared in diverse forms across the ages. Its essential nature for humans has allowed researchers to critically examine it. One such investigation is the Johari Window Model, developed by Joseph Luft and Harry Ingham—its name derived from a combination of their first names. According to this model, an individual's scope of knowledge and perception is assessed across four areas: the open area, the blind area, the hidden area, and the unknown area. The open area comprises information and perceptions known both to the individual and to others; the hidden area encompasses what the individual knows but others do not know; the blind area refers to what others know but the individual does not; and the unknown area represents information unknown to both the individual and others.

This research analyzes the 2010 British film The King's Speech through the framework of the Johari Window Model. A qualitative research method, namely "document analysis," was employed, and in the data collection phase, the "document review" technique was preferred. The findings obtained suggest that this analysis of the film will contribute to a deeper understanding of the concept of communication.

Keywords: Communication, Johari Window, Film Analysis, The King's Speech, Leadership.

JEL Classification: P20, P50, P59.

Highlights

- The film "The King's Speech" was analyzed based on scenes depicting the protagonist, King George VI, as exhibiting characteristics of the Johari Window.
- The film serves as a significant audiovisual resource, offering both comprehensive theoretical knowledge and an intensive experience for administrators, educators, and students, based on the Johari Window model.
- Considering the learning opportunities offered by written sources, it was observed that the film did not fully capture the impact of audiovisual elements on the learning process.
- Within the framework of the four domains of the Johari Window, The King's Speech is an important film that should be viewed and considered a source of inspiration for those seeking to deepen their communication skills.

Citation | **Atıf:**

Oğuzhan, Y. S. (2025). Sessiz Kral: The King's Speech filmi üzerinden Johari Penceresi okuması, *Elegest Elegeş*, 5(2), 99-112. DOI: 10.64360/eleg.v5i2.46

Giriş

İnsanlığın var olduğu andan itibaren iletişim, insanların vazgeçilmez bir aracı olmuştur. Yaşamda insan fark etse de etmese de sürekli iletişim halindedir. Tuncay (2011) (Tez 2), iletişimi belirli bir zaman ve mekânda başkalarıyla düşünce, bilgi ve iletilerin paylaşılması süreci olduğunu ifade etmektedir. Alternatif bir tanımla iletişim; bireyin dili kullanarak kendisini karşısındaki kişiye ifade etmesi ve aktarması olarak da değerlendirilmektedir.

İletişim, bireyin biyolojik, psikolojik ve toplumsal varoluşunu sürdürebilmesi ve geliştirebilmesi için gerekli olan bilişsel faaliyetlerin bütünü olarak değerlendirilebilecektir. Bu bilişsel faaliyetler, yaşamın devamlılığı açısından temel bir beceri niteliği taşımakta ve diğer yaşamsal yetkinlikler kadar hayati önem arz etmektedir (Lunenburg, 2010). İletişimin temel amacı, muhataba iletilmek istenen mesajın açık ve anlaşılır biçimde aktarılması; bu sayede belirli bir eylemin gerçekleştirilmesine yönelik gerekli bilgilendirmenin sağlanmasıdır (Kroon, 1990).

Sağlıklı iletişimin kurulabilmesi ve sürdürülebilmesi için birtakım etmenlerin varlığı ve süreç gerekmektedir. İletişim ögeleri kaynak (gönderici), mesaj, kanal (araç), alıcı ve geri bildirimden oluşmaktadır. İletişimin başlaması için kaynağın olması gerekmektedir. Kaynak, iletişimi başlatacak olan unsurdur. Kaynak, karşı tarafa aktarmak istediği veriyi bir mesaja dönüştürmekte ve böylece üçüncü adım olan kanala aktarmaktadır. Kanal, kaynağın tercihiyle şekillenmektedir. Sözlü ve sözsüz iletişim tercihinden sonra kaynak, mesajını tercih ettiği kanal aracılığı ile alıcıya iletmektedir. Alıcı, aldığı mesajı çözümleyerek kaynağın ne kastettiğini anlamaktadır. Şayet mesaj net değilse alıcı, kaynağın iletmek istediğini anlayamayacaktır. Kod çözmede başarılı olan alıcı, kaynağa geri bildirim sağlayarak iletişim tamamlanmış olacaktır. Bu bağlamda sağlıklı iletişim için kaynağın mesajı doğru kodlaması, doğru kanalı tercih etmesi ve alıcının da mesajı doğru çözümlemesi gerekmektedir.

1. İletişimde Johari Penceresi

Joseph Luft ve Harry Ingram tarafından geliştirilen ve isimlerinin birleşiminden oluşan "Johari Penceresi Modeli", örgüt içindeki bireylerin karşılıklı iletişim düzeylerini değerlendirmeyi ve bu sayede bireylerarası iletişim dinamiklerini anlamayı amaçlamaktadır. Armstrong (2006), Johari Penceresi'nin, bireyin kendisi hakkında bildikleri ve başkasının kendisi hakkında bildikleri olarak, iki boyutu olduğunu ifade etmektedir.

Johari Penceresi Modeli; açık alan, kör alan, saklı alan ve bilinmeyen alan olmak üzere dört farklı boyutta yapılandırılmıştır. Bu alanlara ayrılmasının temelinde, bireyin davranış, duygu ve motivasyonlarına ilişkin farkındalık düzeyleri yatmaktadır. Farkındalık seviyelerindeki değişimlere bağlı olarak bireylerin psikolojik durumları doğrultusunda duyguları, motivasyonları ve belirli davranış kalıpları ilgili alanlarda değişimler göstermektedir (Afolobi, 1993).

Johari Penceresi Modeli'ne göre, etkili ve açık iletişim yalnızca somut ve kolay gözlemlenebilen olaylara ilişkin bilgilerle sınırlı değildir; aynı zamanda, tarafların iç dünyasını etkileyen duygular, inançlar, değerler, varsayımlar, benlik algısı gibi öznel unsurların; bireyin o anki bireysel deneyimleri ve koşullarının; geçmişte yaşanmış ve mevcut güçlüklerin ortaya çıkmasına neden olan olayların; ayrıca korku, çatışma, kuşku, kargaşa ve öfke gibi duygusal durumların da paylaşılması ve anlaşılması ile mümkün olmaktadır (Kılıç & Önen, 2011).

Tablo 1. Johari Penceresi

Açık Alan	**Kör Alan**	Başkalarının Bildiği
Saklı Alan	**Bilinmeyen Alan**	Başkalarının Bilmediği
Bireyin Bildiği	Bireyin Bilmediği	

Açık Alan, bireyin kendisinin ve başkalarının fark edebildiği ve bildiği bilgileri kapsamaktadır. Açık alanın genişlemesi, bireyin kendisiyle başkaları arasındaki güven düzeyinin yükselmesine katkı sağlamaktadır. Bu durum, bireylerin özellikle bireysel bilgilerini bu alan içerisinde daha fazla paylaşmalarına olanak tanımaktadır (Begane & Nitan, 2006).

Kör Alan, bireyin kendisinin farkında olmadığı ancak başkaları tarafından bilinen bilgilerden oluşmaktadır. Kör alan, bireyin kendisinin farkında olmadığı ancak iletişimde bulunduğu diğer kişiler tarafından gözlemlenebilen bilgi ve özellikleri içermektedir. Bu bağlamda bireyin ilişki kurma biçimi, söylemleri ve üslubu gibi unsurlar, karşı tarafın sözlü ve sözsüz ipuçları aracılığıyla bazı bilgileri edinmesini mümkün kılmaktadır (Luft, 1984).

Saklı Alan, bireyin bildiği ancak başkalarının bilmediği bilgilerden oluşmaktadır. Birey, farklı nedenlerden dolayı kendisini dışarı açmak istememektedir. Bunun nedenleri; korku, çekingenlik, tedirginlik gibi duygusal etmenler olabileceği gibi bunların dışında iletişim kurmama isteği de olabilmektedir.

Bilinmeyen Alan, bireyin ve başkalarının fark etmediği ve dolayısıyla bilemediği alanı temsil etmektedir. Luft (1984), bu alanı bilinçaltı olarak ele almaktadır. Ancak bireyin ve başkalarının bireyde henüz keşfedilmemiş olan yetenekler bilinmeyen alanın önemli yapı taşıdır.

Bireyin Açık Alan ve Saklı Alan'daki farkındalığı öz-farkındalığının yüksek olduğu anlama gelmektedir. Bununla birlikte bireyin farkında olmadığı ve dolayısıyla bilemediği Kör Alan'da var olan bilgileri gerekli iletişim sayesinde Açık Alan'a taşıyabilecektir. Bilinmeyen Alan'da ise birey, başkalarıyla geliştirdiği iletişim sayesinde keşfedilmemiş yetenekleri ortaya çıkarmak için karşılıklı motivasyon sağlayabilecektir.

2. Yöntem

Bu araştırmada, "The King's Speech" filminde VI. George'un sergilemiş olduğu iletişim, Johari Penceresi Yaklaşımı kapsamında analiz edilmiş ve nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi yöntemine başvurulmuştur. Nitel araştırmalar, sayısal verilerden ziyade olaylara, olgulara ya da bireylere ilişkin derinlemesine ve kapsamlı bir analiz gerçekleştirerek 'nasıl' ve 'niçin' sorularına yanıt aramayı amaçlayan araştırma türleri arasında yer almaktadır (Denzin & Lincoln, 1998). Doküman analizi, araştırma sürecinde kullanılan kitap, makale, gazete, film gibi basılı ve dijital tüm materyalleri kapsamaktadır ve yazılı ya da görsel belgelerin belirli bilimsel yaklaşımlar çerçevesinde sistematik biçimde incelenerek veri üretilmesini sağlayan başlıca nitel araştırma yöntemlerinden biridir.

Veri Toplama Aracı ve Verilerin Analizi

Doküman analizinde incelenen belgede yer alan veriler, araştırmanın veri setini

oluşturmaktayken (Kıral, 2020) film analizlerinde ise veri setini filmin senaryosu veya filme ait sahnelerin izlenerek yorumlanması ile araştırmaya ait veriler oluşturulmaktadır (Uysal, 2023). Araştırma, amaçlı örnekleme yöntemi doğrultusunda yalnızca bir doküman (The King's Speech filmi) seçilerek yürütülmüştür. Bu doğrultuda filmin tüm sahneleri dikkatle analiz edilmiş, Johari Penceresi Modeli'ne konu olacak sahneler belirlenmiş ve bu sahneler metin hâline getirilerek tartışma bölümünde değerlendirilmiştir.

3. Bulgular

Araştırmanın temel çalışma konusu olan "The King's Speech" filmi; 2010 yılı Birleşik Krallık yapımı, 119 dakikalık bir biyografi filmidir. Film, 2010 Toronto Uluslararası Film Festivali, People's Choice Ödülü kazanmış ve on dört BAFTA (yedisini kazandı), on iki Akademi (dördünü kazandı) ve yedi Altın Küre ödülüne aday gösterilmiştir. IMDB puanı 8.0 olan The King's Speech filminin müziğini ise Alexandre Desplat yapmıştır (wikipedia.org).

Filmin Künyesi ve Kısa Özeti

Yönetmen: Tom Hooper

Senarist: David Seidler

Oyuncular: Colin Firth, Geoffrey Rush, Helena Bonham Carter

Yapım Yılı: 2010

Ülke: Birleşik Krallık

Afiş Kaynağı: https://en.wikipedia.org/wiki/The_King%27s_Speech

Filmin Özeti: The King's Speech, İngiltere Kralı VI. George'un yaşadığı konuşma bozukluğu ile mücadelesini ve beklenmedik şekilde gerçekleşen kral olma sürecini konu edinen tarihsel nitelikli biyografi filmidir. Babası Kral V. George'un vefatının ardından ağabeyi VIII. Edward'ın tahtı bırakmasıyla birlikte York Dükü Prens Albert (VI. George'un kral olmadan önceki ismi) istememesine karşın kral ilan edilmiştir. Ancak çocukluk döneminden itibaren yaşadığı ileri düzeydeki kekemelik, özellikle topluma karşı yaptığı konuşmalarda ciddi iletişim problemleri yaşamasına neden olmaktadır. Bu süreçte eşi Elizabeth'in yönlendirmesiyle geleneksel yöntemlerden farklı bir terapi yaklaşımı benimseyen Avustralyalı konuşma terapisti Lionel Logue'dan profesyonel destek almaktadır. Zamanla gelişen bu terapi ilişkisi, Albert'in yalnızca bireysel anlamda değil aynı zamanda bir lider olarak da kendine

güvenini yeniden inşa etmesine olanak tanımaktadır. Film, VI. George'un II. Dünya Savaşı'nın başlarında gerçekleştirdiği radyo konuşmaları üzerinden halkıyla olan duygusal bağını nasıl güçlendirdiğini ve içsel sınırlılıkların nasıl üstesinden geldiğini ortaya koymaktadır.

3.1. Johari Pencersei Kapsamında "The King's Speech" Film Sahneleri

Sahne 1. İlk Sınav

Dakika 1 Saniye 58: Film, York Dükü Prens Albert'ın topluluk karşısında konuşma öncesinde duymuş olduğu tedirginlik, korku ve kaygıyı yansıtan davranışlarıyla başlamaktadır. Her ne kadar eşi Elizabeth ve çevresindekilerinin desteği olsa da topluluk karşısındaki konuşması, Albert'ın duymuş olduğu korkuları haklı çıkarmıştır. Üzerinde büyük bir baskı hisseden Albert, filmdeki ilk sahnesinde (ilk sınavında) korkularını haklı çıkaracak başarısızlık yaşamıştır. Topluluk karşısında konuşamayan Albert'ın hissettiği özgüvensizlik daha da derinleşmiştir. Filmin bu sahnesinde eşi Elizabeth ve çevresindekilerinin desteği, Albert'ın dışa yansıttığı tedirginlik, korku ve kaygıdan kaynaklanmaktadır. Bu sahne hem Albert hem de çevresi tarafından bilinen bir gerçek olduğundan Johari Penceresi'nin Açık Alanı'nı temsil etmektedir.

Filmin genelinde York Dükü Prens Albert'ın kekeme olması herkes tarafından bilinen bir gerçeklik olmasından dolayı Johari Pencersi'nin Açık Alanı'nı temsil etmektedir.

Sahne 2. İtiraflar

Dakika 52 saniye 26: York Dükü Prens Albert, eşi Elizabeth'in bulduğu konuşma terapisti Lionel Logue ile tanıştırılmaktadır. İlk başta Albert bu terapinin de diğerleri gibi işe yaramayacağını düşünse de Elizabeth'in ısrarlarıyla terapiye başlanmıştır. Terapinin ilerleyen seanslarında Albert, çocukluğunda geçirdiği travmaları anlatmaya başlamıştır. Babası Kral V. George'un baskıları ve küçük yaşta kardeşi John'un ölümünün bıraktığı psikolojik yıkıntılardan bahsetmektedir. Terapist Logue, solak olmasına karşın Albert'ın sağ elini kullanmasını da bu baskının sonucu olduğunu ifade etmektedir. Babası V. George'un baskısını ve kardeşi John'un erken yaşta ölümü sonucunda içindeki bastırılmışlıklar, Johari Penceresi'nin Saklı Alanı'nı temsil etmektedir. Tüm bular itiraf edildikten sonra Logue tarafından da artık biliniyor olması Saklı Alan'dan Açık Alan'a geçildiğini ortaya koymaktadır. Bunun yanında Albert'ın bastırığı tüm duygulardan dolayı kekeme olması Bilinmeyen Alan'ı temsil ederken Logue'un kekemeliğin nedenini bastırılmışlık duygularından kaynaklandığını ifade etmesi Bilinmeyen Alan'dan Açık Alan'a geçildiğini ortaya koymaktadır.

Sahne 3. İlk Motivasyon

Dakika 61 saniye 38: Logue, York Dükü Prens Albert'ın özgüvensiz hislerine karşılık kendisinin çok iyi işler başarabilecek yeteneklere sahip olduğunu söylemektedir. Bu kısa motivasyon konuşması ile Albert'ın özgüven kazanmasını sağlamak isteyen Logue ilk esnada istediği tepkiyi görememektedir. Ancak Logue'un Albert'ta gördüğü ancak Albert'ın göremediği potansiyel, Johari Penceresi'nin Kör Alanı'nı temsil etmektedir.

Sahne 4. İkinci Motivasyon.

Dakika 63 saniye 45: Kral V. George'un ölümün ardından York Dükü Prens Albert'ın ağabeyi Windsor Dükü Prens VIII. Edward'ın kral olması beklenmektedir. Ancak Edward'ın evli biriyle ilişki yaşaması ve evlenmeyi düşünmesi Birleşik Krallık'ın anayasasına aykırı bir durumdur. Dul biriyle evlenilmesinden dolayı krallığın anayasaya aykırı olması Edward'ın dul biriyle evlenerek krallık hakkından vazgeçmesi ile sonuçlanacaktır. Sahne 4, krallığın henüz netleşmediği ancak Edward'ın bırakma olasılığının yüksek olduğu bir atmosfer anıdır. Edward krallıktan feragat ettiği takdirde yeni kral, York Dükü Prens Albert olacaktır. Ancak Albert'ta kral olabilecek özgüven yoktur. Sahne 4'te Logue, Albert'a kral olabileceğini söyleyerek özgüven ve motivasyon sağlamayı amaçlamaktadır. Logue'un Albert'ta gördüğü ama Albert'ın farkında olmadığı potansiyel, Johari Penceresi'nin Kör Alanı'nı temsil etmektedir.

Sahne 5. Yetersizlik Duygusu Patlaması

Dakika 75 saniye 34: Windsor Dükü Prens VIII. Edward, krallık hakkından feragat etmektedir. Krallık hakkı York Dükü Albert'a geçmektedir. Albert'ın resmi olarak kral olabilmesi için devlet töreni tertip edilmesi gerekmektedir. Törene ait program önüne geldiğinde Albert, "Ben kral olamam." diyerek bir duygu patlaması yaşamakta ve ağlamaya başlamaktadır. Albert'ı teskin eden ise eşi Elizabeth'tir. "Ben kral olamam." ifadesinden önce Albert'ın bu yetersizlik duygusu Johari Penceresi'nin Saklı Alanı'nı temsil ederken eşi Elizabeth'in bu duruma şahit olması Johari Penceresi'nin Saklı Alan'dan Açık Alan'a geçtiğini ortaya koymaktadır.

Sahne 6. Hitler'in Hitabetinden Etkilenme

Dakika 91 saniye 59: York Dükü Prens Albert, artık Birleşik Krallık'ın yeni kralı olmuş ve Kral VI. George unvanını almıştır. Hitabet yoksunluğu ve kekemeliği devam etmektedir. Aile bireyleriyle beraber haberlere bakarken II. Dünya Savaşı'nda çok önemli bir figür olan Alman lider Adolf Hitler'in Alman halkına yaptığı hitabı izlemektedir. Hitler'in etkileyici hitabetinden çok etkilenen VI. George,

kendinde de bu gücü hissedecektir. Hitler'i izleyene kadar motivasyonu bulunmayan VI. George'un kendisini keşfetmesinden önceki durum, Johari Penceresi'nin Bilinmeyen Alanı'nı ortaya koyarken motive olup hitabet gücünü hissetmesi Johari Penceresi'nin Bilinmeyen Alanı'ndan Saklı Alan'a geçilmesini temsil etmektedir.

Sahne 7. Başarılı Hitabet

Dakika 103 saniye 12: Kral VI. George, kral olduktan sonra yanından terapisti olan Logue'u ayırmamaktadır. Kral VI. George yapmış olduğu konuşmalarda eskisi gibi özgüvensiz bir ruh hali içinde değildir. Dolayısıyla kekemelik yaşamamakta ve hitabetinde ciddi düzelmeler göze çarpmaktadır. Sahne 7'de Kral VI. George, radyo aracılığıyla İngiliz halkına II. Dünya Savaşı'na girileceğini ilan edecektir. Hitabet odasına terapisti Logue ile giren Kral, yine de ciddi endişe içerisindedir. Ancak yanında bulunan Logue'un da yönlendirmesiyle herhangi bir kekemelik sorunu yaşamadan hitabetini sonlandırmaktadır. Hitabetten sonra kalabalığın içine giren Kral'ı herkes tebrik etmektedir. Hatasız hitabet sayesinde Kral'ın özgüveni yerine gelmekte ve bu sayede güçlülük duygusu hissetmektedir. Kral'ın hitabet öncesi yaşadığı tedirginliğe Logue şahit olmuştur. Bu durum, Johari Penceresi'nin Açık Alanı'nı temsil etmektedir. Hitabetten sonra Kral'ın hissettiği ve çevresine hissettirdiği özgüven hissi de Johari Penceresi'nin Açık Alanı'nı temsil etmektedir.

Tablo 1. The King's Speech film sahnelerinde Johari Penceresi Alanları

Sahne Numarası	Sahne Adı	Johari Penceresi Alanı
1	İlk Sınav	Açık Alan
2	İtiraflar	Saklı Alan, Açık Alan, Bilinmeyen Alan
3	İlk Motivasyon	Kör Alan
4	İkinci Motivasyon	Kör Alan
5	Yetersizlik Duygusu Patlaması	Saklı Alan, Açık Alan
6	Hitler'in Hitabetinden Etkilenme	Bilinmeyen Alan, Saklı Alan
7	Başarılı Hitabet	Açık Alan

Sonuç

İnsanlığın var olduğu andan itibaren iletişim, insanlar için vazgeçilmez bir araçtır. İletişim, bir duygu aktarımından daha büyük anlamlara sahiptir. Sosyal bir varlık olan insan için iletişim, bir gereksinimdir. Günümüz dünyasında insan, en temel gereksinimlerini dahi iletişim sayesinde elde etmektedir. Globalleştikçe küçülen dünyada iletişim araçlarının artış göstermesi insanların iletişimden hiçbir şekilde kaçamamasına neden olmaktadır. Odak konusu insan olunca iletişimle ilgili çeşitli yaklaşımlar, bilimsel yöntemlerle desteklenmiştir. Bu yaklaşımlardan biri de Joseph Luft ve Harry Ingram isimli araştırmacıların geliştirdiği, isimlerinin baş harflerinden ilham alarak oluşturulan Johari Penceresi yaklaşımıdır. Johari Penceresi'ne göre bireyin ve başkalarının göremediği özellikler "bilinmeyen alan", bireyin gördüğü ama başkalarının göremediği özellikler "saklı alan", bireyin ve başkalarının görebildiği özellikler "açık alan" ve bireyin göremediği ancak başkalarının görebildiği özellikler ise "kör alan" olarak tanımlanmıştır.

Filmler, görsel ve işitsel araçlar olarak bireyler üzerinde diğer medya unsurlarına göre daha yoğun bir etki bırakmaktadır (Arroio, 2010). Bu çerçevede araştırmanın odağında yer alan Johari Penceresi kavramı, konuyu açık ve somut biçimde yansıttığı değerlendirilen "The King's Speech" filmi üzerinden incelenmiştir. Filmin, Kral VI. George'un kekemelikle ilgili yaşadığı sorunları temel alması, analiz edilecek sahnelerin belirlenmesini kolaylaştırmıştır. Bu bağlamda "The King's Speech" filmi, baş karakter Kral VI. George'un Johari Penceresi özelliklerini barındıran sahneler ekseninde analiz edilerek değerlendirilmiştir.

Filmde, Kral VI. George'un Johari Penceresi kapsamında iletişimlerini işaret eden toplam yedi sahne tespit edilmiştir. Bu sahneler; "İlk Sınav", "İtiraflar", "İlk Motivasyon", "İkinci Motivasyon", "Yetersizlik Duygusu Patlaması", "Hitler'in Hitabetinden Etkilenme" ve "Başarılı Hitabet" başlıklarıyla adlandırılmıştır. Sahnelerin adlandırılmasında, her bir sahnede öne çıkan temalar esas alınmıştır. Ayrıca, Kral VI. George'a ait bu yedi Johari Penceresi sahnesi, filmden alınan yedi kareyle görsel olarak desteklenmiş ve somutlaştırılmıştır.

Araştırmada "İlk Sınav" sahnesinde Johari Penceresi'nin açık alan boyutu, "İtiraflar" sahnesinde Johari Penceresi'nin saklı alan, açık alan ve bilinmeyen alan boyutları, "İlk Motivasyon" sahnesinde kör alan boyutu, "İkinci Motivasyon" sahnesinde kör alan boyutu, "Yetersizlik Duygusu Patlaması" sahnesinde saklı alan ve açık alan boyutları, "Hitler'in Hitabetinden Etkilenme" sahnesinde bilinmeyen alan ve saklı alan boyutları ve son olarak "Başarılı Hitabet" sahnesinde açık alan boyutu tespit edilmiştir.

Filmler, yaşamın kurgusal yansımaları olarak iletişim eğitiminde etkili ve güçlü birer araç olarak değerlendirilmektedir. Özellikle biyografik nitelik taşıyan filmler, bu bağlamda daha sağlam bir dayanak oluşturmaktadır. Bu çerçevede The King's Speech filmi, Johari Penceresi modeli ekseninde yöneticilere, eğitimcilere ve öğrencilere hem kapsamlı kuramsal bilgiler hem de yoğun bir deneyim sunan önemli bir görsel-işitsel kaynak işlevi görmektedir. Yazılı kaynakların sunduğu öğrenme imkanları göz önüne alındığında görsel-işitsel ögelerin öğrenme sürecinde sağladığı etkiyi tam anlamıyla karşılamadığı görülmektedir. Bu nedenle The King's Speech filmi, Johari Penceresi'nin dört alanı olan açık alan, kör alan, gizli alan ve bilinmeyen alan başlıkları çerçevesinde; iletişim alanında derinleşmek isteyenler için izlenmesi ve esin kaynağı olarak değerlendirilmesi gereken önemli bir yapım niteliğindedir. Ayrıca söz konusu film, üniversitelerin lisans ve lisansüstü düzeydeki etkili iletişim derslerinde öğretim materyali olarak da rahatlıkla kullanılabilecektir.

KAYNAKÇA

Afolabi, M. (1993). Aplication of Johari Communication Awareness Model to Special Libraries Management. Library Management, 14(1), 24-27.

Armstrong, T. R. (2006). Revisiting the Johari Window: Improving communications through self-disclosure and feedback. Human Development, 27(2).

Arroio, A. (2010). Context based learning: A role for cinema in science education. Science Education International, 21(3). 131-143.

Beganu, C. N. & Nitan, M. M. (2006). The Johari Window: A Model of Feedback and Selfdisclosure in Training. Erişim Tarihi: 17.07.2025.

Denzin, N. K. & Lincoln, Y. S. (1998). The lanscape of qualitative research: Theories and issues. Thousand Oaks: Sage

Kılıç, E. D. & Önen, Ö. (2011). Öğrenen örgütlerde Johari penceresi Burdur örneklemi. International Journal Of Eurasia Social Sciences, 2011(5), 1-14.

Kıral, B. (2020). Nitel bir veri analizi yöntemi olarak doküman analizi. Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 8(15),170-189.

Kroon, J. (1990). General Management 2.nd Edition. Pearson South Africa: Kasio Tertiary.

Luft, J. (1984). Group Process: An Introduction to Group Dynamics. Mayfield Publishing Co.

Lunenburg, F. C. (2010). Communication: The Process, Barriers and Improving Effectiveness. Schooling, 1(1), 1-11.

Uysal, Ş. K. (2023). Aile işletmelerinde çatışma ve evlilik ilişkisi: Adidas ve Puma'nın hikâyesi film analizi. İşletme Araştırmaları Dergisi, 15(3), 2048-2064.

Wikipedia, https://en.wikipedia.org/wiki/The_King%27s_Speech, Erişim Tarihi: 10.07.2025.

EXTENDED ABSTRACT

1. Introduction

Communication is as old as human history and constitutes an indispensable process for individuals to sustain their social lives. One of the theoretical models developed to better understand the individual and social dimensions of communication is the Johari Window Model, created by Joseph Luft and Harry Ingham. The model evaluates individuals' self-awareness and interpersonal communication levels in four dimensions: the open area, the blind area, the hidden area, and the unknown area. In this study, the model is examined through the film The King's Speech, analyzing King George VI's communication problems and developmental process. The problem is based on the question of how an individual's personal limitations (stuttering) create conflict and transformation when confronted with social roles (kingship).

2. Method

The study employed document analysis, one of the qualitative research methods. As the sole research material, the film The King's Speech was selected, using a purposive sampling method. All scenes of the film were systematically examined, and seven key scenes representing the four areas of the Johari Window were identified and analyzed. During the data analysis process, the scenes were described, associated with the model, and their communicative dynamics were discussed.

3. Findings

As a result of the analysis, seven scenes were matched with the dimensions of the Johari Window:

- *The First Trial* scene: Open Area
- *Confessions* scene: Hidden Area → Open Area, and partial disclosure of the Unknown Area
- *First Motivation* and *Second Motivation* scenes: Blind Area
- *Outburst of Inadequacy* scene: Hidden Area → Open Area
- *Influenced by Hitler's Oratory* scene: Unknown Area → Hidden Area
- *Successful Oratory* scene: Open Area

These findings indicate that King George VI's communicative limitations were transformed through therapy, self-disclosure, and the feedback he received from his environment. In particular, the disclosure of hidden and unknown areas constituted a critical turning point for his personal growth and leadership role.

4. Conclusion

The study demonstrates that the Johari Window Model can be concretely examined through audiovisual materials. *The King's Speech* strongly reflects the importance of self-awareness, feedback, trust, and motivation in communication. In this context, the film functions not only as a work of art but also as an instructional material that can be used in communication and leadership education. At the university level, it represents a significant example for concretizing the model and conveying it to students in effective communication courses. Furthermore, the study emphasizes the decisive effects of communication problems on personal development, social roles, and leadership performance.

Makale Bilgileri	
Hakem Değerlendirmesi	İki Dış Hakem / Çift Taraflı Körleme
Etik Beyan	Bu çalışmada "Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi" kapsamında uyulması belirtilen kurallara uyulmuştur.
Benzerlik Taraması	Bu makale intihal tespit yazılımlarıyla taranmıştır. İntihal tespit edilmemiştir.
Etik Kurul İzni	Çalışma etik kurul izni gerektirmemektedir.
Yazarların Katkı Oranı	Yazarların çalışmadaki katkı oranları eşittir.
Çıkar Çatışması	Çalışma kapsamında herhangi bir kurum veya kişi ile çıkar çatışması bulunmamaktadır.
Finansal Destek	Bu araştırmayı desteklemek için dış fon kullanılmamıştır.
Telif Hakkı & Lisans	Yazarlar dergide yayınlanan çalışmalarının telif hakkına sahiptirler ve çalışmaları CC BY-NC 4.0 lisansı altında yayımlanmaktadır.
Yapay Zekâ Beyanı	Bu çalışmanın hazırlanmasında yapay zekâ araçlarından faydalanılmamıştır.

Article Information	
Peer-review	Two Outside Referees / Double-Sided Blinding
Ethical Statement	In this study, the rules stated in the "Higher Education Institutions Scientific Research and Publication Ethics Directive" were followed.
Similarity Scanning	This article has been scanned by plagiarism detection softwares. No plagiarism detected.
Ethics Committee Permission	The study does not require ethics comittee approval.
Author Contributions	The authors' contribution rates in the study are equal.
Conflict of Interest	There is no conflict of interest with any institution or person within the scope of the study.
Financial Disclosure	No external funding was used to support this research.
Copyright & License	Authors own the copyright of their work published in the journal and their work is published under the CC BY-NC 4.0 license.
Artificial Intelligence Statement	No artificial intelligence tools were used in the preparation of this study.

Year | Yıl: 2025 ▪ **Volume** | Cilt: 5 ▪ **Issue** | Sayı: 2

ISSN: 2792-0992 **e- ISSN:** 2792-0380

Date Received | Geliş Tarihi : 12.08.2025
Date Accepted | Kabul Tarihi : 20.09.2025
Date Publicated | Yayım Tarihi : 30.09.2025

"Bilimin evreninde gezinti" / "Journey through the universe of the science"

DOI: https://doi.org/10.64360/eleg.v5i2.11
Research Article | **Araştırma Makalesi**

RUSYA UKRAYNA SAVAŞI İLE OLUŞAN TAHIL KRİZİ VE TÜRKİYE'NİN ÜSTLENDİĞİ ROL[1]

Fatih ÇELİK (Dr. Öğr. Üyesi)Erciyes Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Kayseri, Türkiye.
E-posta: fatih.celik@erciyes.edu.tr **ORCID:** https://orcid.org/0000-0002-8945-4986
Gökhan EĞİ (Yüksek Lisans Öğrencisi) Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri, Türkiye.
E-posta: gokhan.egi@hilalticaret.com.tr **ORCID:** https://orcid.org/0009-0000-6644-8316

Öz

2022 yılının şubat ayında Rusya tarafından Ukrayna'ya savaş açılmasıyla birlikte birçok alanda global çapta krizler ve olumsuz etkiler meydana gelmiştir Bu etkiler arasında en büyük tehdidi tahıl ürünlerinde meydana gelen kriz oluşturmaktadır. Meydana gelen tahıl krizi ile dünya genelinde tahıl ürünlerinin fiyatlarında fahiş artışlar görülmeye başlanmış ve durum önlenemez bir hâle gelmiştir. Birleşmiş Milletlerin kurulmasıyla geçmişten günümüze ülkelerin güvenliği ve barış içerisinde yaşamaları için çeşitli anlaşmalar ve yönetmelikler ortaya konulmuştur. BM tarafından ortaya konulan anlaşma ile anlaşmazlık yaşayan ülkeler arasında arabuluculuk faaliyeti gerçekleştirilerek dünya genelinin yaşanan olumsuzluklardan daha fazla etkilenmelerinin önüne geçilmektedir. Rusya Ukrayna savaşında Türkiye'nin üstlendiği arabuluculuk faaliyeti ile dünya genelinde meydana gelen tahıl krizi, oluşturulan tahıl koridoru ile önlenmiştir. Türkiye'nin bu süreçte çeşitli fırsatlar yakaladığı ve bunları stratejik planlama ile avantajlı şekilde kullanmaya başladığı görülmektedir. Çalışma kapsamında Rusya ile Ukrayna arasındaki ihtilafa ilişkin Türkiye'nin üstlendiği arabuluculuk rolü kapsamlı bir şekilde ele alınarak incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Rusya Ukrayna Savaşı, Arabuluculuk, Türkiye, Tahıl Krizi.

JEL Sınıflandırması: P20, F51, Q17.

Öne Çıkanlar

- Çalışmada Rusya-Ukrayna arasındaki ihtilafa ilişkin Türkiye'nin üstlendiği arabuluculuk rolü ele alınarak incelenmiştir.
- Çalışmada metin tarama ve analiz yöntemi kullanılmıştır.
- Türkiye'nin üstlendiği arabuluculuk faaliyeti sayesinde Rusya-Ukrayna savaşında dünya genelinde meydana gelen tahıl krizinin oluşturulan tahıl koridoru ile önlendiği değerlendirilmiştir.
- Arabuluculuktaki başarısı Türkiye'ye duyulan güven temelinde gerçekleşmiş olup Türkiye'nin arabuluculuk faaliyetleri desteklenmiş ve takdir toplamıştır. Öte yandan diğer ülkeler tarafından Türkiye'ye karşı duyulan saygınlık düzeylerinde de artışa sebep olduğu tespitinde bulunulmuştur.

[1] "Rusya'nın Ukrayna'yi Işgalinin Türkiye Ile Rusya Ticareti Üzerindeki Etkisi Ve Türkiye'nin Üstlendiği Rol" isimli yüksekli lisan tezinden üretilmiştir.

Citation | **Atıf:**

Çelik, F. & Eği, G. (2025). Rusya Ukrayna savaşı ile oluşan tahıl krizi ve Türkiye'nin üstlendiği rol, *Elegest Elegeş*, 5(2), 113-123. DOI: 10.64360/eleg.v5i2.47

THE GRAIN CRISIS CAUSED BY THE RUSSIA-UKRAINE WAR AND THE ROLE OF TÜRKİYE

Fatih ÇELİK (Asst. Prof.) Erciyes University, Faculty of Letters, Kayseri, Türkiye.
E-mail: sezeroguzhan@gmail.com **ORCID:** : 0000-0002-8945-4986
Gökhan EĞİ (Yüksek Lisans Öğrencisi) Erciyes University, Graduate School of Social Sciences, Kayseri, Türkiye.
E-mail: sezeroguzhan@gmail.com **ORCID:** : 0009-0000-6644-8316

Abstract

With Russia's declaration of war on Ukraine in February 2022, global crises and negative effects have occurred in many areas. The crisis that poses the greatest threat among these effects can be given as the crisis in grain products. With the grain crisis that occurred, exorbitant price increases in grain products began to occur around the world and this situation reached an unstoppable dimension. With the establishment of the United Nations, various agreements and regulations have been put forward from past to present for the security and peaceful living of countries. With the agreement put forward by the UN, mediation activities are carried out between countries in disagreement, thus preventing the world from being further affected by the negativities experienced. The grain crisis that occurred worldwide as a result of the mediation activity undertaken by Türkiye in the Russia-Ukraine war was prevented with the grain corridor that was created. At this point, it can be seen that Türkiye has caught opportunities from many perspectives and has started to use these opportunities advantageously through strategic planning. Within the scope of the study, the mediation role undertaken by Türkiye in the conflict between Russia and Ukraine was examined in detail.

Keywords: Russia Ukraine War, Mediation, Türkiye, Grain Crisis.

JEL Classification: P20, F51, Q17.

Highlights

- This study examined Turkey's mediation role in the Russia-Ukraine conflict.
- The study utilized text scanning and analysis.
- It was assessed that the global grain crisis that emerged during the Russia-Ukraine war was averted thanks to Turkey's mediation efforts, thanks to the establishment of a grain corridor.
- Its success in mediation was based on trust in Turkey, and its mediation activities have consistently received support and praise. Furthermore, it has been observed that it has also led to an increase in the level of respect held towards Turkey by other countries.

Citation | **Atıf:**

Çelik, F. & Eği, G. (2025). Rusya Ukrayna savaşı ile oluşan tahıl krizi ve Türkiye'nin üstlendiği rol, *Elegest Elegeş*, 5(2), 113-123. DOI: 10.64360/eleg.v5i2.47

Giriş

2014 yılında başlayan Rusya-Ukrayna savaşı, 2022 yılında Rusya'nın 'askeri özel operasyon' adı altında yeniden Ukrayna'ya saldırmasıyla devam etmiştir. Meydana gelen bu savaşın durdurulması için Rusya'ya uygulanan çeşitli yaptırımlar Rusya'nın ekonomisine derin darbe vurmaktadır. Bununla birlikte global ekonomide de geniş çaplı olumsuz etkilenmeler meydana gelmiştir. Ukrayna'da tarım faaliyetlerinin tamamı gelişmiş tarım makinelerinin kullanılmasıyla gerçekleştirilmektedir. Ülkenin genel yüzölçümünde yaklaşık 8000 adet kolhoz (kollektif çiftlik) ve yaklaşık 1700 adet sovhoz (devlete bağlı çiftlik) bulunduğu bilinmektedir (Yerkebulan, 2010, s. 8). Bu çiftliklerin en temel amaçları et ürünlerinin ve süt ürünlerinin elde edilebilmesi için büyükbaş hayvanların beslenerek yetiştirilmesidir. Ayrıca Ukrayna'da tahıl, patates, sebze ve şeker pancarı gibi çeşitli gıda maddeleri üretilmekte ve ihraç edilmektedir (https://ticaret.gov.tr/data/5f07144813b87611d894d163/Ukrayna%20%C3%9Clke%20Profili-2024.pdf). Rusya'da çimento, makine, makine ekipmanları, kâğıt ve çeşitli kimyevi maddeler başlıca üretilmektedir. Sovyetler Birliğinin 1991 yılında yıkılmasıyla Rusya tüm dünya ülkeleriyle ihracat ve ithalat faaliyetlerini çok aktif ve dinamik bir şekilde yapmaktadır (İşcan & Hatipoğlu 2010, s. 28).

Uluslararası hukuk dengelerinin sağlanabilmesi için Uluslararası Hukuk ilkelerinin esas amacı uluslararası barışın ve sürdürülebilirliğinin sağlanmasıdır. Bu sebeple devlet yöneticileri ve uluslararası kuruluşlar ülkelerin barış içerisinde yaşamaları ve güvenli bir şekilde sürdürülebilmelerini hedeflemektedirler. 2022 yılında başlayan Rusya Ukrayna Savaşı'nda global çapta ciddi krizler meydana gelmiş ve bu krizlerin bir an önce ortadan kaldırılması bilincine varılmıştır. Rusya Ukrayna Savaşı'nın sonlandırılması ve krizlerin ortadan kaldırılabilmesi için Türkiye'nin bu süreçlerde sergilemiş olduğu çaba dünya çapında takdir görmüş ve desteklenmiştir (Yumuşak, 2023, s. 177). Savaşın etkileriyle oluşan tahıl krizinin Türkiye'nin üstlendiği arabuluculuk rolü ile Karadeniz üzerinden dünyaya gönderilmesi için anlaşmalar yapılmıştır. Meydana gelen krizin en temel sebebi Rusya'nın Ukrayna limanlarını işgal etmesi ve faaliyetlerini durdurmasıdır. Bunun sonucunda dünyada tahıl krizi meydana gelmiş ve tahıl ürünlerinin fiyatları oldukça yükselmeye başlamıştır. 22 Temmuz 2022 tarihinde imzalanan Karadeniz'den tahıl gemilerinin geçmesi antlaşması ile tahıl krizinin etkilerinin hafifletilmeye çalışıldığı söylenebilir. Çalışmada Rusya Ukrayna Savaşı'ndaki Türkiye'nin arabuluculuk rolü, arabuluculuk süreci ve Türkiye arabuluculuğunda tahıl krizi süreci ele alınacaktır.

Yöntem

Çalışmada metin tarama ve analiz yöntemi kullanılmıştır. Rusya ve Ukrayna savaşı sırasında dünyadaki birçok devleti etkileyecek tahıl krizi meydana gelmiş ve bu krizin çözümü için Türkiye'nin üstlenmiş olduğu sorumluluk ele alınarak devletler arasında yapılan görüşmeler ve anlaşmalar incelenmiş ve buradan yola çıkılarak analiz yapılmıştır.

Bulgular

1. Rusya Ukrayna Savaşında Türkiye'nin Arabuluculuğu

Rusya ile Ukrayna'nın arasında meydana gelen savaşın uluslararası çapta birçok krize ve olumsuzluğa sebep olduğu bilinmektedir. Meydana gelen bu savaşın global etkilerinin azaltılabilmesi veya tamamen ortadan kaldırılabilmesi için arabuluculuk kavramı önemli bir gerçekliğe sahiptir. Bunun en temel sebebi, arabuluculuk sisteminin uluslararası alanda sıklıkla tercih edilmesi ve daha fazla hasarın önlenebilmesidir. Günümüzde ülkeler arası yaşanan çeşitli anlaşmazlıklar sonucunda arabuluculuk faaliyetlerinin etkin bir şekilde kullanıldığı görülmektedir. Buna bağlı olarak mahkeme kurullarının günümüzde uyuşmazlıkların çözümlendirilmesi için aktif olarak başvurulan bir yöntem olmadığı da çıkarılabilmektedir. Mahkemelerin ülkeler arası anlaşmazlıkların

çözümünde giderek daha az başvurulan bir yöntem olması ve arabuluculuğun ön plana çıkması dikkat çekmektedir. Bunun sebebi olarak global hukuk olgusunun ülkelere yeni anlaşma yolları ve ortak nokta buluculuğu imkanı vermesidir. Anlaşmazlık yaşayan ülkelerin geleneksel ve eski olarak tanımlanabilen anlaşmazlık kavramına yaklaşımı uluslararası hukuk çerçevesinde yeni bir konu olmakta ve taraf olunan uyuşmazlıklarla terk edilmektedir. Kasım 2022'de Rusya ile Ukrayna arasında yaşanan savaşa yönelik Türkiye'nin arabuluculuk için teklifte bulunması ve bu sorumluluğu üstlenmesi tarihi ve hukuksal açıdan değerli bir öneme sahiptir. Bu durumun önemli olmasının ana sebebi Rusya ile Ukrayna'nın geçmiş tarihlerden itibaren bir anlaşmazlık yaşaması ve bu sorunların minimize edilmesi veya tamamen ortadan kaldırılabilmesi için her iki tarafında aynı masaya oturarak savaşın çözümlenmesi için hukuka uygun bir şekilde yeni çözüm üretmeleri gerektiği verilebilmektedir. Rusya ve Ukrayna'nın tarihsel savaş süreçleri analiz edildiğinde bu iki ülkenin bir araya gelerek ortak bir nokta bulmaları oldukça zor ve arabuluculuk rolünü üstlenen ülke için de oldukça çetrefilli ve riskli süreç olarak tanımlanabilir.

Arabuluculukta başarı için tarafsızlık, güvenilirlik ve şeffaflık esas alınmalıdır. Türkiye, Ukrayna'nın toprak bütünlüğü ve siyasi birliğini savunan açıklamalar yaparken, aynı zamanda Rusya ile iletişimi sürdürerek dengeli bir tutum takınmaya çabalamıştır. Bu yaklaşım, Türkiye'nin yalnızca bir askerî aktör değil, aynı zamanda bir meşru arabulucu olarak kabul görmesini mümkün kılmıştır (Ulutaş, 2022). Türkiye'nin arabuluculuk çağrısıyla birlikte uluslararası hukuka en uygun şekilde ve savaş boyunca diğer ülkelerinde dâhil olduğu ayrışmaların ilerisine geçerek bir rol sergilediği görülmektedir. Bu durum Türkiye için oldukça stratejik öneme sahiptir. Arabuluculuk çağrısının Türkiye tarafından yapılmasıyla birlikte Türkiye'nin hem Rusya hem de Ukrayna ilişkilerinin çeşitli şekillerde olumlu veya olumsuz etkilenebileceği ortaya çıkmaktadır. Arabuluculuk kavramının ve süreçlerinin hukuka uygun bir şekilde yapılabilmesi için arabuluculuk rolünü üstlenen ülkenin tamamen şeffaf ve tarafsız olması oldukça önem arz etmektedir (Yumuşak, 2023, s. 176). Bu tarafsızlık hem hukuk açısından önemliyken hem de anlaşmazlık yaşayan tarafların arabuluculuk rolünü üstlenen ülkeye karşın güveninin oluşmasına ve bu güven sonucunda arabulucunun tarafsız olduğunu kabul etmesiyle diğer süreçlere geçilmektedir. Bu noktada Türkiye'nin her iki ülkeye de şeffaf ve tarafsız bir şekilde yaklaştığı ortadadır.

Türkiye, Ukrayna'nın toprak bütünlüğünü desteklerken, Rusya'nın Ukrayna'daki işgallerine son vermesi gerektiğini çeşitli açıklamalarla dile getirmiştir. Ukrayna'nın siyasi birliği ve toprak bütünlüğünün korunması için Türkiye'nin destek verdiği söylenebilir. Türkiye Dışişleri Bakanlığı aracılığıyla yapılan açıklamalar hukuka uygunluk açısından ve anlaşmazlığın tarafsızlık ilkeleri kapsamında gerçekleşmesini sağlayan bir olgu olarak verilebilmekte ve bunun uluslararası çapta sergilenebilmesi için oldukça önemli olduğu görülmektedir. Bu yaklaşımın önemli görülmesinin en temel sebebi uluslararası hukukta ilk ve en temel maddenin devlet egemenliklerinin eşit olmasıdır (Öğüt, 2013, s. 484). Bu madde kapsamında herhangi bir ülkenin başka bir ülkenin siyasi bütünlüğünü bozamayacağını ve toprak bütünlüğünü olumsuz etkilemeyeceği açık bir şekilde ortaya konulmaktadır. Bunun aksi bir davranışın sergilenmesi ise uluslararası hukuk kapsamında ihlal olarak sayılmış ve yasaklanmıştır. Türkiye'nin Ukrayna'nın siyasi ve toprak bütünlüğünün korunmasına yönelik yapılan açıklamalardan kısa bir zaman sonra Rusya tarafından Ukrayna'ya özel harekât başlatılmıştır. Başlatılan bu hareket Türk hükümeti tarafından hukuka aykırı bulunmuş ve medya aracılığıyla uygunsuzluğu ilan edilmiştir.

1.2. Arabuluculuk Süreci

2021'in Kasım ayında Türkiye tarafından Rusya ve Ukrayna arasında gerçekleşen savaşa ilişkin arabuluculuk çağrısında bulunulmuştur. Bu çağrının ardından 2022 yılının mart ayında Türkiye'nin Antalya şehrinde savaşın tarafları olan

Rusya ile Ukrayna'nın heyetleri bir araya gelmişlerdir. Ukrayna, Rusya ve Türkiye Dışişleri Bakanları tarafından yapılan görüşmeler, uluslararası açıdan kritik bir süreç olarak kabul edilmiştir. Bu görüşmelerin sonucunda uluslararası barışın sağlanabilmesi temenni edilmiştir. Gerçekleştirilen bu görüşme diplomasisi tarihte önemli bir yere sahip olmakta ve diğer ülkelerin gelecek stratejilerini belirleyecek bir öneme de sahip olmaktadır. Arabuluculuk sürecinde öncelikli olarak Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanı olan Mevlüt Çavuşoğlu Rusya Dışişleri Bakanı Sergey Lavrov ve Ukrayna Dışişleri Bakanı Dmitro Kuleba ile ayrı ayrı bir görüşme organizasyon etmiştir. Ardından savaşın gerçekleştiği her iki ülke Dışişleri Bakanları ile birlikte üçlü bir şekilde bir toplantı daha gerçekleştirmişlerdir. Arabuluculuk sürecinin başında gerçekleştirilen öncelikle tekli görüşmenin yapılması ardından da toplu görüşmelerin sağlanması oldukça önemlidir. Bunun sebebi arabuluculuk faaliyetlerinin gerçekleştirilmesinde maddelere esasen uyulduğu ve sürecin tüm koşulları sistematik bir şekilde ortaya konduğu içindir.

Arabuluculuk yapan ülke, tarafları ayrı ayrı dinleyip ardından uzlaşmacı bir yaklaşım sergilemelidir. Bu süreçlerin uygulanmasının esas nedeni arabuluculuk yapan ülkenin, uyuşmazlık yaşayan ülkelerin beklentilerinin, ihtiyaçlarının ve taleplerinin dikkatli bir şekilde analiz edilerek ortaya konulmasını sağlamak ve daha sonra mevcut olan uyuşmazlığın çözüme kavuşturulması için çeşitli yaklaşımlarla her iki taraf arasında dengeyi sağlamaktır. Bu sürecin titizlikle ve özen ile yürütülmesiyle kaliteli bir iletişim ortaya konulabilmekte ve sorunlar çözümlenebilmektedir. 10 Mart 2022 tarihinde gerçekleştirilen arabuluculuk toplantısı sonucunda taraflar arasında somut ve kesin bir çözüm ortaya konulamamıştır. Lakin bu süreç her iki tarafında müzakereden optimum düzeyde memnun ayrıldığı ifade edilmiştir. Müzakerelerin tamamlanmasından hemen sonra Rusya Dışişleri Bakanı Sergey Lavrov tarafından yapılan basın açıklamasın da meydana gelen savaşın ve krizlerin tüm bileşenleri açısından çözüme kavuşturulmasını istediklerini ve krizlerin ortadan kaldırılabilmesi için tüm süreçlerde çeşitli girişimlerin uygulanacağını ifade ederek desteklediğini dile getirmiştir. Bununla birlikte yaptığı açıklamada arabuluculuk süreçlerinin yerini hiçbir şeyin tutamayacağını dile getirmesi de Türkiye'nin bu süreçte üstlendiği arabuluculuk görevinin önemini ortaya koymaktadır (https://www.aa.com.tr/tr/dunya/rusya-disisleri-bakani-lavrov-operasyon-sonrasi-muzakerelere-doneceklerini-bildirdi/2514459).

Her müzakere, tarafların açıklamaları çerçevesinde Türkiye'nin arabuluculuk faaliyetlerini stratejik, başarılı ve titizlikle yürüttüğünü göstermektedir. Arabuluculuk faaliyetinin uluslararası hukuk kapsamında doğru adımlar ve yöntemler kullanılarak uygulamak oldukça önemli bir meziyettir. Arabuluculuk faaliyetleri için garantör ülkenin yargılama yetisinin ve gözlem yetisinin başarılı bir şekilde uygulanması temel esas olarak verilebilmektedir. Bu iki yetinin sistematik ve titizlikle yürütülmesi ile temel ayrımların oturtulması sağlanabilmektedir. Bunun yanı sıra arabuluculuk faaliyetlerini yürüten tarafın öznel görüş ve fikirlerini uyuşmazlık yaşayan taraflara dikta etmeden gerçekleştirmesi gerekmektedir. Bu çerçeveden Türkiye garantörlüğü ile Rusya ve Ukrayna arasında gerçekleştirilen arabuluculuk müzakerelerinin her ikisinde de tarafların olumlu beyanları kapsamında geleceğe yönelik daha fazla müzakerelerin yapılabilmesine kapı aralamış olmaktadır. Türkiye'nin arabuluculuk süreçlerindeki inisiyatifleri yalnızca diplomatik görüşmelerle sınırlı kalmamış; 2022'nin eylül ayında Türkiye aracılığıyla Rusya ve Ukrayna arasında yaklaşık 250 tutuklunun değişimi sağlanmıştır. Bu süreç, Türkiye'nin güvenilir bir aktör olarak algılanmasını pekiştirmiştir (Ambrosetti, 2023). Türkiye'nin arabuluculuk sürecinde öncü rol almasının Ortadoğu bölgesindeki dengelerin ve NATO çerçevesinden değerlendirilmelerinin yapılabilmesi için Türkiye Cumhurbaşkanı Recep Tayip Erdoğan'ın Suudi Arabistan'a gerçekleştirmiş olduğu ziyaret öncelikli olarak incelenmelidir. Arabuluculuk sürecinde Türkiye'nin aldığı her karar ile Mısır, Arabistan,

Birleşik Arap Emirliği ve İsrail ile karşı karşıya gelmiştir.

Türkiye'nin arabuluculuk sürecinde öncü olmasının, Ortadoğu coğrafyasında dengeleri yeniden kurgulama, bölgede etki gücünü artırma ve bölge ülkeleri üzerinde diplomatik statüsünü pekiştirme yönünde önemli sonuçlar meydana getirebilir. Bu bağlamda, Türkiye'nin Rusya-Ukrayna krizinde arabuluculuk çabası, sadece Avrupa-Avrasya ekseninde değil, aynı zamanda Ortadoğu'da da stratejik açılım olarak değerlendirilebilir. Türkiye, Rusya-Ukrayna savaşında "aktif barış aktörü" imajını pekiştirerek, çevresindeki kriz bölgelerine dair diplomatik reflekslerini görünür hâle getiriyor. Amerika'nın İsrail üzerinde bölgeyi konsolide etme çabalarına karşın, Ortadoğu'da da Türkiye arabulucu-moderatör kimliği ile ön plana çıkmaktadır. Bu durum, Türkiye'nin özellikle Ortadoğu'da çatışma ve kriz ortamlarında müdahil olma arzusunu güçlendirir. Süreç boyunca edinilen müzakere deneyimi, hem devlet-dışı aktörlerle (STK'lar, uluslararası kuruluşlar, bölgesel örgütler) hem de devletlerle geliştirilen ağlara katkı sağlar. Stratejik olarak, Türkiye bu sayede Ortadoğu'daki kriz yönetimi süreçlerine daha bir "içsel aktör" gibi dâhil olma fırsatını yakalayabilir.

1.3. Türkiye Arabuluculuğunda Tahıl Krizi Süreci

2022 Temmuz başında Ukrayna ile Rusya arasında tahıl sevkiyatına yönelik bir kriz meydana gelmiştir. Rusya'nın Ukrayna limanlarını ablukaya alması, tahıl krizini uluslararası gündeme taşımıştır. Rusya-Ukrayna savaşının etkisiyle dünya genelinde gıda güvenliği ciddi bir tehdit altına girmiştir. Ukrayna'nın Karadeniz limanlarının abluka altına alınması, yaklaşık 20 milyon ton tahılın deniz yoluyla taşınamaz hale gelmesine yol açmış ve bu durum, özellikle düşük gelirli ülkelerde kıtlık riskini artırmıştır (https://www.theguardian.com/world/2023/jul/20/what-was-the-black-sea-grain-deal-and-why-did-it-collapse?utm_source=chatgpt.com). Bu kriz ile birlikte Ukrayna ile Rusya arasındaki gerginliğin dozu biraz daha artış göstermiştir. Tahıl sevkiyatlarının diğer ülkelere yapılabilmesinin güvenli bir şekilde gerçekleşmesi için tekrardan Türkiye'nin arabuluculuk rolünü üstlendiği bilinmektedir. Bu krizin görüşmesinin yapılabilmesi için diğer müzakerelerden farklı olarak Birleşmiş Milletler heyeti, Rusya heyeti, Ukrayna heyeti ve Türkiye heyeti İstanbul da bir görüşme organize etmişlerdir. 13 Temmuz 2022: İstanbul'da ilk teknik toplantı yapıldı. Burada Türkiye, Rusya, Ukrayna ve BM askeri/teknik heyetleri tahıl koridorunun güvenli işleyişi için detayları görüştü. Bu görüşme, barış müzakerelerinden ayrı ve doğrudan tahıl sevkiyatı krizine yönelikti. Bu dörtlü görüşmenin sağlanabilmesi için İstanbul'da bir koordinasyon merkezi kurulmuştur. 22 Temmuz 2022: Yine İstanbul'da Dolmabahçe'de Türkiye, Rusya, Ukrayna ve BM arasında Karadeniz Tahıl Girişimi anlaşması imzalandı. Bu anlaşma Türkiye'nin himayesi altında gerçekleştirilmiştir. İmzalanan bu anlaşma BM Genel Sekreteri olan Antonio Manuel de Oliveira Guterres eşliğinde gerçekleştirilmiştir. Anlaşma kapsamında, tahıl ve gıda maddelerinin Ukrayna limanlarından güvenli bir şekilde sevk edilmesi için İstanbul'da bir Ortak Koordinasyon Merkezi (JCC) kurulmuştur. Merkezde Türkiye, Rusya, Ukrayna ve BM temsilcileri yer almakta olup, gemi kontrolleri ve koridor güvenliği sağlanmaktadır (https://www.un.org/en/black-sea-grain-initiative?utm_source=chatgpt.com). BM Genel Sekreteri tarafında anlaşma sonrasında yapılan açıklamada Türkiye'nin üstlendiği arabuluculuk rolünde sergilemiş olduğu tutumlar ve alternatif çözüm önerileri ile bu anlaşmanın imzalanmasında büyük bir öneme sahip olduğu ifade edilmiştir (https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-62261317; https://www.msb.gov.tr/SlaytHaber/1372022-47308).

"Tahıl ve Yiyecek Maddelerinin Ukrayna Limanlarından Emniyetli Sevki Girişimi Belgesi"'nin taraflar tarafından onaylanıp imzalanmasıyla global çaplı meydana gelen gıda krizinin ortadan kaldırıldığı söylenebilir. Türkiye'nin arabuluculuk rolüyle başarılı bir sonuç elde ettiği ve global çaplı gıda ürünlerinin termin edilebilmesinin ne denli

önemli olduğu ortadadır (https://www.btsoekonomi.com/haber-detay/tahil-urunlerinin-ukrayna-limanlarindan-sevkiyatina-iliskin-belge-cumhurbaskani-erdogan-39-in-himayelerinde-imzalandi-2).

İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin 25. Maddesine göre gıda hakkı insanların sağlık doktrinleriyle anlamlı bir ilişki içerisinde olduğu için erişimin kısıtlandırılamayacağı ve en temel insani hakkın olduğunu ortaya koymuştur. Özellikle hamile kadınların ve çocuk grubunun yetersiz ve eksik beslenmesinin çeşitli hastalıklara sebebiyet verdiği ortaya konulmuştur (https://www.hsk.gov.tr/eklentiler/dosyalar/9a3bfe74-cdc4-4ae4-b876-8cb1d7eeae05.pdf). Bireylerin gıda erişiminin kısıtlanması veya tamamen engellenmesinin sonucunda bu bireylerin çeşitli hastalıklara ve durumlarla karşılaştıkları bilinmektedir. Bu durumun ön planda tutularak Türkiye tarafından öncelikli sevkiyatların Afrika bölgesine yapılmasının teklif edildiği ve bu teklifin kabul edilmesiyle öncelikli sevkiyatların Afrika bölgesine gerçekleştirildiği görülmektedir.

Sonuç ve Tartışma

ABD ile Sovyetler Birliği arasındaki Soğuk Savaş'ın sona ermesinden sonra, Rusya-Ukrayna Savaşı günümüzün en büyük ve en etkili küresel sorunlarından biri olarak kabul edilmektedir. Bu savaşın global dengeleri bozmaması için birçok ülke ve örgüt tarafından girişim çabalarında bulunulmuştur. Tüm ülkelerin yakinen takip ettiği ve çeşitli uygulamalar ile savaşın sonlandırılmasına ilişkin girişimlerde bulundukları görülmektedir. Lakin bu süreçte Türkiye'nin bu anlaşmazlığın zarar verici etkisinin minimum seviyelere indirilmesi uygulamış olduğu stratejiler ile gerçekleşmiştir.

Türkiye'nin uyguladığı stratejiler ve yürüttüğü arabuluculuk rolü ile uluslararası çapta başarılı bir diplomasi süreci ortaya koyduğu görülmektedir. Türkiye'nin üstlendiği arabuluculuk rolü ile anlaşmazlık yaşayan iki ülkenin hem de dünya genelindeki barışın sağlanabilmesi için belirgin bir başarıyla süreci yürüttüğü görülmektedir. Bu süreçte meydana gelen ilk tahıl kriziyle ardından meydana gelen ikinci tahıl krizinin çözümlenmesi ve bu iki ülkenin bir araya getirilerek orta yolun Türkiye tarafından bulunması diğer ülkeler tarafından da takdir edilmiştir. Yaşanan kriz ve etkileri sonucunda, barışın ve güvenliğin korunmasında tamamen barışçıl, şeffaf ve dengeli iletişimin ne kadar önemli olduğu, bu çalışma kapsamında sunulan bilgiler ışığında görülebilmektedir.

Uluslararası hukuk kapsamında arabuluculuk faaliyetinin uygulanmasının yadsınamaz bir öneme sahip olduğu da ortadadır. Eğer arabuluculuk rolü olmasaydı şu anki global sorunlar başlıca tahıl ve gıda krizlerinin yaşanması zamanla petrol ve doğal gaz gibi temel kullanım maddelerinin sınırlanması veya tamamen durdurulması gibi birçok olumsuz süreç ile karşı karşıya kalınabilir. Bu durum uluslararası camiada arabuluculuk kavramının daha da önemli bir konuma sahip olduğu gerçeğini bir kez daha ortaya koymaktadır.

Arabuluculuk faaliyetlerinde önemli olan husus da anlaşmazlık yaşayan ülkeler arasında arabuluculuk faaliyetini üstlenecek ülkeye karşın duyulan güvendir. Taraflardan birinin güven duymaması sonucunda anlaşmalar yapılamamakta ve daha büyük problemlerin meydana gelebilir. Arabuluculuk rolünde öncelikli hedef ve amaç her iki tarafın da güvenini kazanmaktır. Bu güvenin kazanılmasında da arabulucunun tamamen şeffaf, adil ve dengeleyici etkiye sahip olmasıyla gerçekleşmektedir. Bu güvenin kazanılmasının oldukça zor olduğu diğer ülkeler tarafından da benimsenmiş olacak ki Türkiye'nin arabuluculuk faaliyetleri devamlı desteklenmiş ve takdir toplamıştır. Bununla birlikte diğer ülkeler tarafından Türkiye'ye karşın bir duyulan saygınlık düzeylerinde de artış olduğu söylenebilir. Bu noktada Türkiye'nin gıda krizinin çözümlenmesiyle öncelikli gıda sevkiyatının Afrika ülkelerine yapılmasını talep etmesi ve akabinde bu talebin kabul edilmesi örnek olarak verilebilir.

Arabuluculuk görevinin yükü ağırdır. Türkiye'nin arabuluculuk sürecinde tarafsızlığı

koruması elzemdir; aksi hâlde sürece güven sarsılabilir. Bu güven sarsılması diğer bölgelerde de olumsuz etkisini gösterebilir. Ayrıca, kimi Ortadoğu ülkeleri Türkiye'nin kendi bölgelerindeki etkisini ve nüfuzunu kaygıyla izleyebilir, bu da rekabet ve gerilimleri tetikleyebilir. Türkiye'nin kendi dış politika öncelikleri (örneğin Suriye'deki politikaları, Kürt meselesi, enerji ve güvenlik stratejileri) ile arabuluculuk rolü arasındaki dengeleri iyi kurması gerekecektir.

Sonuç olarak, Türkiye'nin Rusya-Ukrayna sürecindeki arabuluculuğu, sadece o özel kriz için değil, Ortadoğu jeopolitiği açısından da ileride referans gösterilecek bir deneyim olabilir. Bu rol, Türkiye'yi bölgedeki diplomatik konumunu güçlendiren, kriz yönetiminde daha görünür ve etkin kılan bir güce dönüştürebilir. ABD destekli İsrail'in bölgede uyguladığı politikaların etkisiyle dünya yeniden şekillenirken, Türklerin yeni dünya düzeninde söz sahibi olması önemli ve gereklidir

KAYNAKÇA

Ambrosetti, E. T. (2023). Tarafsız: Turkey's impartial stance vis-a-vis Russia's war against Ukraine. In A. Mihr & C. Pierobon (Eds.), Polarization, shifting borders and liquid governance (pp. 367–382). Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-031-44584-2_2

Baltacı, A. (2022). Rusya Ukrayna Savaşı Kapsamında Türkiye'nin Siyasi ve Ekonomik Rolü. Güneş Açıkgöz (Ed.), *International Congress On Social Sciences,China To Adriatic-Xiv* (ss. 517-524).

Çınar, U. (2022). Rusya-Ukrayna Savaşı'nın 21. Yüzyıl Küreselleşmesi Sürecinde Ekonomi Güvenliği Perspektifinden Değerlendirilmesi. *Ankara Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi,* 5(9), 13-26.

İşcan, İ., & Hatipoğlu, Y. (2011). Rusya'da Serbest Piyasa Ekonomisine Geçiş Süreci ve 2008 Küresel Krizi. *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası,* 61(1), 177-237.

Öğüt, S. (2023). Uluslararası Hukukta Barışçıl Çözüm Yolları Açısından Türkiye'nin Rusya-Ukrayna Arasındaki Arabuluculuğu. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 75, 475-493.

Ulutaş, Ö. C. (2022). Turkey's mediation role in international relations. Journal of International Affairs, October, 3(2):44-50

Yumuşak, T. (2023). Türkiye'nin Rusya - Ukrayna Savaşı'ndaki Arabuluculuk Rolünün Değerlendirilmesi, *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt: 25, Sayı: 1, s. 165-194

Zhumashov, Y. (2010), "*SSCB Devletinde Kolhoz ve Sovhoz Sisteminin Ortaya Çıkışı*", Kamu Yönetimi Disiplini Sorunları Dersi, Yayımlanmamış Çalışma, (Ankara: Ankara Üniversitesi SBF, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi ABD).

https://www.aa.com.tr/tr/dunya/rusya-disisleri-bakani-lavrov-operasyon-sonrasi-uzakerelere-doneceklerinibildirdi/2514459 (Erişim Tarihi: 10.06.2025)

https://ticaret.gov.tr/data/5f07144813b87611d894d163/Ukrayna%20%C3%9Clke%20Profili-2024.pdf (Erişim Tarihi: 15.07.2025)

https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-62261317 (Erişim Tarihi: 12.07.2025)

https://www.btsoekonomi.com/haber-detay/tahil-urunlerinin-ukrayna-limanlarindan-sevkiyatina-iliskin-belge-cumhurbaskani-erdogan-39-in-himayelerinde-imzalandi-2 (Erişim Tarihi: 22.06.2025)

https://www.msb.gov.tr/SlaytHaber/1372022-47308 (Erişim Tarihi: 27.06.2025)

https://www.theguardian.com/world/2023/jul/20/what-was-the-black-sea-grain-deal-and-why-did-it-collapse?utm_source=chatgpt.com (Erişim Tarihi: 02.08.2025)

https://www.un.org/en/black-sea-grain-initiative?utm_source=chatgpt.com (Erişim Tarihi: 02.09.2025)

EXTENDED ABSTRACT

1. Introduction

The Russia-Ukraine war, which began in 2014 and escalated significantly in February 2022 with Russia's large-scale military operations, represents one of the most consequential geopolitical crises of the 21st century. The conflict has triggered severe global economic and humanitarian challenges, affecting food security, energy markets, and international trade. Ukraine, a leading agricultural producer with approximately 8,000 collective farms (Kolhoz) and 1,700 state-run farms (Sovkhoz), faced a blockade of its Black Sea ports, leading to a potential disruption of nearly 20 million tons of grain exports (Yerkebulan, 2010; Turkish Ministry of Trade, 2024). These developments generated international concern, particularly regarding food shortages in low-income countries. In parallel, Russia's economy faced heavy sanctions from Western states, further intensifying global economic instability.

In this context, Turkey assumed a critical mediator role, seeking to mitigate the humanitarian and economic impacts of the conflict while maintaining balanced diplomatic relations with both Ukraine and Russia. Turkey's strategic positioning underscores the growing importance of neutral intermediaries in modern international disputes, where unilateral sanctions or military interventions may exacerbate crises rather than resolve them (Yumuşak, 2023).

Turkey's mediation efforts officially began in November 2021, culminating in the first trilateral talks in Antalya in March 2022, which included the foreign ministers of Turkey, Russia, and Ukraine. Initial bilateral meetings were followed by multilateral sessions, emphasizing careful assessment of each side's needs and expectations. This phased approach allowed Turkey to maintain neutrality while fostering trust among conflicting parties.

Throughout these negotiations, Turkey demonstrated a consistent commitment to impartiality, transparency, and diplomatic rigor. The country also facilitated practical measures beyond dialogue, including the exchange of approximately 250 detainees between Russia and Ukraine in September 2022, reinforcing Turkey's credibility as a trusted intermediary (Ambrosetti, 2023). By balancing assertive diplomacy with careful neutrality, Turkey positioned itself not only as a regional actor in the Black Sea and Europe but also as a significant influencer in broader Middle Eastern geopolitical dynamics, demonstrating its capability to mediate high-stakes conflicts.

2. Method

The study employed text scanning and analysis. During the war between Russia and Ukraine, a grain crisis that affected many states around the world occurred. Turkey's responsibility for resolving this crisis was examined, and the negotiations and agreements between the states were analyzed based on this analysis.

3. Findings

The blockade of Ukrainian ports triggered a severe global food crisis. In response, Turkey led multilateral negotiations, alongside the United Nations, to establish a secure corridor for grain shipments. On July 13, 2022, technical discussions took place in Istanbul between Turkey, Russia, Ukraine, and UN representatives to ensure the operational safety of the grain corridor. This was followed by the signing of the Black Sea Grain Initiative at Dolmabahçe Palace on July 22, 2022, under Turkey's supervision and with the endorsement of UN Secretary-General António Guterres (UN, 2022; BBC, 2022).

The agreement facilitated the safe transport of grain and foodstuffs from Ukrainian ports, mitigating the immediate humanitarian threat posed by the global food shortage. An Interagency Coordination Center (JCC) in Istanbul was established, where Turkish, Russian, Ukrainian, and UN representatives monitored port activities, vessel inspections, and security protocols. Turkey's diplomatic efforts ensured that priority shipments were directed to vulnerable regions, including African countries, reflecting a humanitarian as well as strategic dimension to its mediation role (BTSO Ekonomi, 2022; HSK, 2022).

4. Conclusion

Turkey's mediation in the Russia-Ukraine conflict exemplifies the strategic value of impartial intermediaries in modern international disputes. By ensuring neutrality, fostering trust, and facilitating practical solutions, Turkey helped mitigate a global food crisis while reinforcing its own geopolitical influence. The Black Sea Grain Initiative illustrates how coordinated diplomacy can alleviate humanitarian crises, even amid ongoing military conflict, and demonstrates the pivotal role smaller but strategically positioned nations can play in global governance.

Moreover, Turkey's success in balancing its regional interests with international responsibilities highlights the broader significance of mediation in contemporary geopolitics. Beyond the immediate grain crisis, this experience strengthens Turkey's capacity as an "active peace actor" capable of engaging in complex conflict resolution across Europe, Eurasia, and the Middle East. Turkey's efforts provide a reference model for the integration of humanitarian, diplomatic, and strategic objectives in international mediation, emphasizing transparency, impartiality, and global cooperation as essential tools for sustaining peace in highly volatile contexts.

Makale Bilgileri	
Hakem Değerlendirmesi	İki Dış Hakem / Çift Taraflı Körleme
Etik Beyan	Bu çalışmada "Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi" kapsamında uyulması belirtilen kurallara uyulmuştur.
Benzerlik Taraması	Bu makale intihal tespit yazılımlarıyla taranmıştır. İntihal tespit edilmemiştir.
Etik Kurul İzni	Çalışma etik kurul izni gerektirmemektedir.
Yazarların Katkı Oranı	Yazarların çalışmadaki katkı oranları eşittir.
Çıkar Çatışması	Çalışma kapsamında herhangi bir kurum veya kişi ile çıkar çatışması bulunmamaktadır.
Finansal Destek	Bu araştırmayı desteklemek için dış fon kullanılmamıştır.
Telif Hakkı & Lisans	Yazarlar dergide yayınlanan çalışmalarının telif hakkına sahiptirler ve çalışmaları CC BY-NC 4.0 lisansı altında yayımlanmaktadır.
Yapay Zekâ Beyanı	Bu çalışmanın hazırlanmasında yapay zekâ araçlarından faydalanılmamıştır.

Article Information	
Peer-review	Two Outside Referees / Double-Sided Blinding
Ethical Statement	In this study, the rules stated in the "Higher Education Institutions Scientific Research and Publication Ethics Directive" were followed.
Similarity Scanning	This article has been scanned by plagiarism detection softwares. No plagiarism detected.
Ethics Committee Permission	The study does not require ethics comittee approval.
Author Contributions	The authors' contribution rates in the study are equal.
Conflict of Interest	There is no conflict of interest with any institution or person within the scope of the study.
Financial Disclosure	No external funding was used to support this research.
Copyright & License	Authors own the copyright of their work published in the journal and their work is published under the CC BY-NC 4.0 license.
Artificial Intelligence Statement	No artificial intelligence tools were used in the preparation of this study.